

**Dz.U. 2003 Nr 179 poz. 1750**

**USTAWA**  
**z dnia 11 września 2003 r.**

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 2008 r. Nr 141, poz. 892, Nr 206, poz. 1288, Nr 208, poz. 1308, z 2009 r. Nr 26, poz. 157.

**o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych**

**Rozdział 1**  
**Przepisy ogólne**

**Art. 1.**

Ustawa określa:

- 1) zasady powoływania do zawodowej służby wojskowej;
- 2) przebieg służby wojskowej żołnierzy zawodowych;
- 3) podstawowe uprawnienia i obowiązki służbowe żołnierzy zawodowych, w tym uprawnienia w zakresie działalności publicznej;
- 4) zasady otrzymywania uposażenia i innych należności pieniężnych przez żołnierzy zawodowych;
- 5) zasady zwalniania żołnierzy zawodowych z zawodowej służby wojskowej;
- 6) przebieg służby wojskowej kandydatów na żołnierzy zawodowych;
- 7) przebieg służby wojskowej żołnierzy zawodowych i kandydatów na żołnierzy zawodowych w razie ogłoszenia mobilizacji, stanu wojennego i w czasie wojny.

**Art. 2.**

Żołnierzem zawodowym może być osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, o nieposzlakowanej opinii, której wierność dla Rzeczypospolitej Polskiej nie budzi wątpliwości, posiadająca odpowiednie kwalifikacje oraz zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia zawodowej służby wojskowej.

**Art. 3.**

1. Żołnierze zawodowi są żołnierzami w czynnej służbie wojskowej.
2. Żołnierze zawodowi pełnią zawodową służbę wojskową dla dobra Rzeczypospolitej Polskiej. Służba ta wymaga zdyscyplinowania, lojalności i poświęcenia.
3. Państwo zapewnia żołnierzom zawodowym godne warunki życia, umożliwiające oddanie się służbie Narodowi i Ojczyźnie, rekompensując odpowiednio trud,

ograniczenia i wyrzeczenia związane z pełnieniem zawodowej służby wojskowej.

#### **Art. 4.**

1. Żołnierze zawodowi stanowią kadre zawodową Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „Siłami Zbrojnymi”.
2. Kadra zawodowa Sił Zbrojnych dzieli się na:
  - 1) korpus oficerów zawodowych;
  - 2) korpus podoficerów zawodowych;
  - 3) korpus szeregowych zawodowych.
3. Korpusy oficerów, podoficerów i szeregowych zawodowych dzielą się na korpusy osobowe składające się z grup osobowych.
4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, liczbę stanowisk służbowych w poszczególnych korpusach kadry zawodowej Sił Zbrojnych, uwzględniając strukturę Sił Zbrojnych.
5. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi korpusy osobowe oraz ustala ich podział na grupy osobowe, zapewniając zaspokojenie potrzeb Sił Zbrojnych.
6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, nazwy stanowisk służbowych oraz ich liczbę, wraz z zaszeregowaniem do określonego stopnia etatowego, grupy uposażenia oraz korpusu osobowego i grupy osobowej.

#### **Art. 5.**

1. Zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia zawodowej służby wojskowej ustala wojskowa komisja lekarska, która wydaje w tej sprawie orzeczenie. Orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej jest decyzją.
2. Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje się:
  - 1) żołnierza zawodowego – z urzędu albo na jego wniosek;
  - 2) żołnierza i inną osobę, która zgłosiła chęć pełnienia zawodowej służby wojskowej – z urzędu.
3. Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje się z urzędu żołnierzy zawodowych:
  - 1) gdy nie wykonują zadań służbowych z powodu choroby trwającej nieprzerwanie przez trzy miesiące;
  - 2) jeżeli w ich stanie zdrowia nastąpiło pogorszenie uniemożliwiające lub utrudniające wykonywanie zadań służbowych;
  - 3) gdy ulegli wypadkom pozostającym w związku z pełnieniem zawodowej służby wojskowej lub u których została stwierdzona choroba powstała w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej;
  - 4) w celu przeprowadzenia okresowych lub okolicznościowych badań lekarskich – jeżeli zaliczeni zostali do określonych grup osobowych;

- 5) przed skierowaniem do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa oraz po powrocie do kraju;
  - 6) jeżeli orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej jest niezbędne w postępowaniu karnym lub w sprawach o wykroczenia;
  - 7) gdy otrzymali ze sprawdzianu sprawności fizycznej ocenę niedostateczną.
4. Do wojskowej komisji lekarskiej można skierować z urzędu żołnierza zawodowego również w innych niż wymienione w ust. 3 przypadkach uzasadnionych potrzebami Sił Zbrojnych, w tym w szczególności:
- 1) przed wyznaczeniem na stanowisko służbowe;
  - 2) w związku z przeniesieniem do innego korpusu osobowego albo innej grupy osobowej;
  - 3) przed zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej z przyczyn innych niż ze względu na stan zdrowia;
  - 4) gdy nie przystąpił w nakazanym terminie do sprawdzianu sprawności fizycznej.
5. Do wojskowej komisji lekarskiej kierują:
- 1) wojskowy komendant uzupełnień – żołnierzy i inne osoby ubiegające się o powołanie do zawodowej służby wojskowej;
  - 2) dowódca jednostki wojskowej – w przypadkach wymienionych w ust. 2 pkt 1, ust. 3 pkt 1–4 i 7 oraz ust. 4 pkt 3 i 4, a także, po uzgodnieniu z organem właściwym do wyznaczenia żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe, w przypadkach wymienionych w ust. 3 pkt 5 oraz w ust. 4 pkt 1 i 2, jak również żołnierzy nadterminowej zasadniczej służby wojskowej i zasadniczej służby wojskowej ubiegających się o powołanie do zawodowej służby wojskowej;
  - 3) sąd, prokurator, komendant jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej oraz inny organ, przed którym toczy się postępowanie w sprawach o przestępstwo lub wykroczenie – w przypadku wymienionym w ust. 3 pkt 6;
  - 4) Minister Obrony Narodowej – wszystkich żołnierzy zawodowych.
6. Ustala się następujące kategorie zdolności fizycznej i psychicznej do zawodowej służby wojskowej:
- 1) kategoria Z – zdolny do zawodowej służby wojskowej, co oznacza zdolność do pełnienia zawodowej służby wojskowej oraz służby w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego;
  - 2) kategoria N – trwale lub czasowo niezdolny do zawodowej służby wojskowej oraz niezdolny do służby w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego.
7. Orzeczenie o zaliczeniu danego żołnierza lub innej osoby do jednej z kategorii, o których mowa w ust. 6, właściwe wojskowe komisje lekarskie wydają na podstawie badania lekarskiego fizycznej i psychicznej zdolności tej osoby do służby w poszczególnych rodzajach Sił Zbrojnych i rodzajach wojsk oraz na poszczególnych stanowiskach służbowych, z uwzględnieniem wyników badań specjalistycznych, a w razie potrzeby również obserwacji szpitalnej.
8. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz chorób lub ułomności uwzględniany przy orzekaniu o zdolności do zawodowej służby wojskowej oraz do służby poza granicami państwa;
  - 2) wykaz chorób lub ułomności uwzględniany przy orzekaniu o zdolności do pełnienia służby w poszczególnych rodzajach Sił Zbrojnych i rodzajach wojsk oraz na poszczególnych stanowiskach służbowych wymagających szczególnych predyspozycji zdrowotnych;
  - 3) właściwość i tryb postępowania wojskowych komisji lekarskich;
  - 4) tryb kierowania do wojskowych komisji lekarskich żołnierzy zawodowych i osób ubiegających się o powołanie do zawodowej służby wojskowej;
  - 5) szczegółowe warunki orzekania o zdolności do zawodowej służby wojskowej;
  - 6) szczegółowe warunki orzekania o zdolności do służby wojskowej poza granicami państwa;
  - 7) sposób ustalania związku chorób oraz śmierci ze służbą wojskową.
9. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 8, należy wskazać kategorie zdolności do zawodowej służby wojskowej orzekane w razie stwierdzenia poszczególnych chorób lub ułomności oraz uwzględnić oznaczenie chorób lub ułomności według paragrafów i punktów w celu zapewnienia ochrony danych osobowych w procesie orzecznictwym, a także określić tryb kierowania do wojskowych komisji lekarskich i tryb postępowania tych komisji, z uwzględnieniem prowadzenia dodatkowych badań specjalistycznych wymaganych w poszczególnych rodzajach Sił Zbrojnych i rodzajach wojsk oraz na poszczególnych stanowiskach służbowych, a także do służby poza granicami państwa, tryb wydawania orzeczeń i ich zatwierdzania, niezbędne elementy orzeczenia, tryb rozpatrywania odwołań i sprzeciwów od tych orzeczeń oraz ich uchylania w trybie nadzoru, niezbędną dokumentację lekarską i inne dokumenty mogące stanowić podstawę orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej, wzór skierowania do wojskowych komisji lekarskich, jak również wzory orzeczeń i certyfikatów wydawanych przez te komisje. Rozporządzenie zapewni, aby do zawodowej służby wojskowej były powoływane i pełniły ją osoby posiadające stan zdrowia odpowiadający warunkom zawodowej służby wojskowej.

#### **Art. 5a.**

1. Osobę, która zgłosiła chęć pełnienia zawodowej służby wojskowej, wojskowy komendant uzupełnień kieruje do wojskowej pracowni psychologicznej w celu wydania orzeczenia psychologicznego w zakresie braku przeciwwskazań do pełnienia tej służby.
2. O skierowaniu osoby, o której mowa w ust. 1, do wojskowej pracowni psychologicznej wojskowy komendant uzupełnień informuje kierownika tej pracowni.
3. Kierownik wojskowej pracowni psychologicznej informuje wojskowego komendanta uzupełnień o fakcie niestawienia się osoby, o której mowa w ust. 1, do wojskowej pracowni psychologicznej.
4. Orzeczenie psychologiczne wojskowej pracowni psychologicznej wydaje psycholog tej pracowni uprawniony do przeprowadzenia badań psychologicznych.

5. Orzeczenie psychologiczne wojskowej pracowni psychologicznej doręcza się na piśmie osobie, o której mowa w ust. 1, oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień.
6. Od orzeczenia psychologicznego wojskowej pracowni psychologicznej przysługuje osobie, o której mowa w ust. 1, oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojskowej pracowni psychologicznej będącej organem wyższego stopnia.
7. Minister Obrony Narodowej, uwzględniając właściwość wojskowych pracowni psychologicznych, określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) tryb kierowania do wojskowych pracowni psychologicznych oraz sposób i tryb wydawania orzeczeń psychologicznych;
  - 2) zakres badań psychologicznych, którym jest poddawana osoba, która zgłosiła chęć pełnienia zawodowej służby wojskowej;
  - 3) tryb odwoływania się od orzeczeń psychologicznych;
  - 4) sposób postępowania z dokumentacją związaną z badaniami psychologicznymi oraz wzory stosowanych dokumentów i orzeczeń.

#### **Art. 6.**

1. W rozumieniu ustawy następujące określenia oznaczają:

- 1) żołnierze zawodowi – żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej i pełniących tę służbę na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej lub kontraktu na pełnienie służby terminowej, a także żołnierzy zawodowych asesorów i sędziów sądów wojskowych, którzy na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1676) pełnią służbę stałą;
- 2) potrzeby Sił Zbrojnych – celowość:
  - a) powołania do zawodowej służby wojskowej,
  - b) wyznaczenia na stanowisko służbowe,
  - c) zwolnienia ze stanowiska służbowego,
  - d) przeniesienia do rezerwy kadrowej lub dyspozycji albo do innego korpusu osobowego,
  - e) zwolnienia żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej – w ramach liczby stanowisk w poszczególnych korpusach kadry zawodowej Sił Zbrojnych;
- 3) stanowisko służbowe – usytuowanie żołnierza zawodowego w hierarchii służbowej jednostki organizacyjnej, z określonymi dla tego stanowiska:
  - a) nazwą,
  - b) stopniem etatowym,
  - c) grupą uposażenia,
  - d) korpusem osobowym,
  - e) grupą osobową;

- 4) stopień etatowy – określony dla danego stanowiska służbowego stopień wojskowy;
- 5) wyższe stanowisko służbowe – stanowisko służbowe, którego stopień etatowy jest wyższy od stopnia etatowego poprzednio zajmowanego stanowiska służbowego;
- 6) równorzędne stanowisko służbowe – stanowisko służbowe, którego stopień etatowy jest równy stopniowi etatowemu poprzednio zajmowanego stanowiska służbowego;
- 7) (uchylony);
- 8) (uchylony);
- 9) (uchylony);
- 10) (uchylony);
- 11) (uchylony);
- 11a) karta opisu stanowiska służbowego – dokument sporządzony dla każdego stanowiska służbowego występującego w dokumencie etatowym jednostki wojskowej (komórki organizacyjnej), zawierający w szczególności informacje dotyczące charakterystyki stanowiska, podstawowych obowiązków i wymaganych kwalifikacji na stanowisku służbowym;
- 12) kadencja na stanowisku służbowym – okres pełnienia przez żołnierza zawodowego służby na stanowisku służbowym określony w decyzji personalnej wyznaczającej go na to stanowisko;
- 13) kontrakt – pisemną umowę zawartą między osobą zgłaszającą chęć pełnienia zawodowej służby wojskowej lub służby w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego a organem właściwym do zawarcia takiej umowy;
- 14) modele przebiegu służby wojskowej – przewidzianą dla poszczególnych korpusów kadry zawodowej Sił Zbrojnych kolejność zajmowania poszczególnych stanowisk służbowych, na podstawie której planuje się rozwój służbowy żołnierzy zawodowych;
- 15) sędziowie sądów wojskowych – żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach sędziów w sądach wojskowych i w Departamencie Sądów Wojskowych Ministerstwa Sprawiedliwości;
- 16) prokuratorzy wojskowi – żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury;
- 17) objęcie stanowiska służbowego – określony w rozkazie dowódcy jednostki wojskowej dzień przystąpienia żołnierza zawodowego do wykonywania obowiązków służbowych na stanowisku służbowym, na które żołnierz ten został wyznaczony decyzją uprawnionego organu;
- 18) adres zameldowania – adres miejsca zameldowania żołnierza zawodowego na pobyt stały;
- 19) gestor korpusu osobowego (grupy osobowej) – wyznaczoną przez Ministra Obrony Narodowej osobę, która z racji zajmowanego stanowiska i posiadanych wysokich kwalifikacji w danym korpusie osobowym (grupie osobowej) jest odpowiedzialna za opracowanie i uaktualnianie modelu przebiegu służby żołnierzy zawodowych w korpusie osobowym (grupie osobowej),

wpływającą na rozwój służbowy tych żołnierzy przez współuczestniczenie w procesie naboru, doskonalenia zawodowego i opiniowania kart opisu stanowisk służbowych dla nich, a także ich prognoz przebiegu służby;

- 20) dzieci pozostające na utrzymaniu żołnierza zawodowego – dzieci własne żołnierza zawodowego, dzieci jego małżonka, dzieci przysposobione i dzieci przyjęte na wychowanie, do czasu zawarcia przez nie związku małżeńskiego, które:
  - a) nie przekroczyły osiemnastego roku życia, a w razie uczęszczania do szkoły lub odbywania studiów w szkole wyższej dwudziestego piątego roku życia, albo
  - b) stały się całkowicie niezdolne do pracy lub niezdolne do samodzielnej egzystencji przed osiągnięciem wieku określonego w lit. a;
- 21) przydział mobilizacyjny – imienne wyznaczenie żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką na stanowisko służbowe określone etatem czasu wojennego, zgodnie z wymaganiami kwalifikacyjnymi oraz innymi predyspozycjami określonymi dla tego stanowiska;
- 22) droga służbowa – wnoszenie wystąpień (wniosków, skarg, próśb, zażaleń i pytań) za pośrednictwem kolejnych przełożonych, aż do właściwego, który sprawę rozpatrzy.

2. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o:

- 1) jednostce wojskowej – należy przez to rozumieć jednostkę wojskową, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.<sup>1)</sup>), oraz jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane, przedsiębiorstwa państwowe, dla których jest on organem założycielskim, oraz komórki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej;
- 2) decyzji – należy przez to rozumieć również rozkaz personalny. Decyzje i rozkazy personalne wydaje się w formie indywidualnej lub zbiorowej. W przypadku sporządzenia decyzji lub rozkazu personalnego w formie zbiorowej, wyciąg z tej decyzji lub rozkazu jest z nimi równoznaczny.

## Art. 7.

1. Przewidziane w ustawie uprawnienia i obowiązki dowódców jednostek wojskowych w stosunku do żołnierzy zawodowych:
  - 1) pełniących zawodową służbę wojskową w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, przedsiębiorstwach państwowych, dla których jest on organem założycielskim, oraz komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej – przysługuje odpowiednio dyrektorom (szefom, komendantom, kierownikom, prezesom) tych jednostek i komórek organizacyjnych;

---

<sup>1)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 277, poz. 2742, z 2005 r. Nr 180, poz. 1496, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 220, poz. 1600 oraz z 2007 r. Nr 107, poz. 732 i Nr 176, poz. 1242.

- 2) zajmujących stanowiska dowódców jednostek wojskowych (dyrektorów, szefów, komendantów, kierowników, prezesów) – przysługują ich bezpośrednim przełożonym.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do kierowników instytucji cywilnych, o których mowa w art. 22 ust. 1.

### **Art. 8.**

1. Od decyzji wydanych przez właściwe organy w sprawach określonych w ustawie żołnierz zawodowy może wnieść odwołanie do organu wyższego stopnia, na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.<sup>2)</sup>), i, z zastrzeżeniem ust. 2, skargę do właściwego sądu administracyjnego, na zasadach określonych w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270, z późn. zm.<sup>3)</sup>).
2. Skarga do właściwego sądu administracyjnego nie może być wniesiona na decyzje w sprawach:
  - 1) wyznaczenia, przeniesienia i zwolnienia ze stanowiska służbowego oraz przeniesienia do rezerwy kadrowej lub do dyspozycji;
  - 2) mianowania na stopień wojskowy;
  - 3) przeniesienia do innego korpusu osobowego lub do innej grupy osobowej;
  - 4) delegowania do wykonywania zadań służbowych poza jednostką wojskową.
3. Wystąpienia w sprawach wynikających ze stosunku służbowego, z wyjątkiem spraw wymienionych w ust. 1 oraz przypadków określonych w ustawie, żołnierz zawodowy może wnosić tylko drogą służbową.

## **Rozdział 2**

### **Powołanie do zawodowej służby wojskowej**

#### **Art. 9.**

1. Stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej powstaje w drodze powołania, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia do tej służby, po spełnieniu łącznie następujących warunków:
  - 1) wydaniu rozkazu personalnego o powołaniu do zawodowej służby wojskowej;
  - 2) podpisaniu kontraktu na pełnienie zawodowej służby wojskowej;

---

<sup>2)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 78, poz. 682 i Nr 181, poz. 1524.

<sup>3)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 94, poz. 788, Nr 169, poz. 1417, Nr 250, poz. 2118 i Nr 264, poz. 2205, z 2006 r. Nr 38, poz. 268, Nr 208, poz. 1536 i Nr 217, poz. 1590 oraz z 2007 r. Nr 120, poz. 818, Nr 121, poz. 831 i Nr 221, poz. 1650.

- 3) stawieniu się osoby powołanej, z którą zawarto kontrakt, do pełnienia zawodowej służby wojskowej.
2. Termin i miejsce rozpoczęcia pełnienia zawodowej służby wojskowej określa kontrakt.
3. Rozkaz personalny o powołaniu do zawodowej służby wojskowej, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, wydaje:
  - 1) Minister Obrony Narodowej w przypadku powołania do służby na stanowiska służbowe o stopniach etatowych pułkownika (komandora) i generałów (admirałów);
  - 2) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr w przypadku powołania do służby na stanowiska służbowe w korpusach oficerów zawodowych i podoficerów zawodowych;
  - 3) dowódca jednostki wojskowej, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 4, w przypadku powołania do służby na stanowiska służbowe w korpusie szeregowych zawodowych w jednostce wojskowej.

### **Art. 10.**

Do zawodowej służby wojskowej:

- 1) w korpusie oficerów zawodowych:
  - a) powołuje się żołnierza mianowanego na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) po uzyskaniu przez niego tytułu zawodowego magistra (równorzędnego), ukończeniu szkolenia wojskowego i zdaniu egzaminu na oficera,
  - b) może być powołany oficer rezerwy posiadający tytuł zawodowy magistra (równorzędny) i stopień wojskowy równy lub bezpośrednio niższy od stopnia etatowego stanowiska służbowego, na jakie ma być wyznaczony po powołaniu do służby;
- 2) w korpusie podoficerów zawodowych:
  - a) powołuje się żołnierza mianowanego na stopień wojskowy kaprała (mata), posiadającego świadectwo dojrzałości, po ukończeniu przez niego nauki w szkole podoficerskiej,
  - b) może być powołany podoficer rezerwy posiadający świadectwo dojrzałości i stopień wojskowy równy lub bezpośrednio niższy od stopnia etatowego stanowiska służbowego, na jakie ma być wyznaczony po powołaniu do służby;
- 3) w korpusie szeregowych zawodowych może być powołany:
  - a) żołnierz rezerwy, który ukończył co najmniej gimnazjum i posiada przygotowanie zawodowe oraz odbył w pełnym wymiarze zasadniczą służbę wojskową lub pełnił nadterminową zasadniczą służbę wojskową,
  - b) żołnierz nadterminowej zasadniczej służby wojskowej i zasadniczej służby wojskowej, który ukończył co najmniej gimnazjum i posiada przygotowanie zawodowe

- jeżeli posiada kwalifikacje przydatne w korpusie osobowym, w jakim ma pełnić zawodową służbę wojskową.

**Art. 11.**

1. Jeżeli przemawiają za tym uzasadnione potrzeby Sił Zbrojnych, do zawodowej służby wojskowej można powołać, w korpusie szeregowych zawodowych, pomimo niespełniania warunków określonych w art. 10 pkt 3, osobę, która ukończyła co najmniej gimnazjum i posiada przygotowanie zawodowe oraz szczególne kwalifikacje lub umiejętności.
2. Osobę, o której mowa w ust. 1, powołaną do zawodowej służby wojskowej, mianuje się na stopień wojskowy szeregowego (marynarza) z dniem stawienia się do tej służby, o ile nie posiada stopnia wojskowego.

**Art. 12.**

1. Kontrakt na pełnienie zawodowej służby wojskowej może być zawarty jako:
  - 1) kontrakt na pełnienie służby stałej;
  - 2) kontrakt na pełnienie służby terminowej.
2. Właściwym do zawierania kontraktów jest organ uprawniony do wyznaczenia żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe, na którym żołnierz będzie pełnił zawodową służbę wojskową.
3. Kontrakt na pełnienie służby terminowej zawiera się na okres do sześciu lat.

**Art. 13.**

1. Z żołnierzami powołanymi do zawodowej służby wojskowej zawiera się kontrakty na pełnienie służby terminowej, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Z żołnierzami, którzy ukończyli naukę, o której mowa w art. 10 pkt 1 lit. a i pkt 2 lit. a, z ogólną oceną bardzo dobrą lub dobrą, mogą być zawarte kontrakty na pełnienie służby stałej.

**Art. 14.**

1. Żołnierz zawodowy najpóźniej na sześć miesięcy przed dniem upływu okresu, na jaki został zawarty kontrakt na pełnienie służby terminowej, może wystąpić z wnioskiem o zawarcie kolejnego kontraktu na pełnienie służby terminowej lub kontraktu na pełnienie służby stałej.
2. Z żołnierzem zawodowym pełniącym zawodową służbę wojskową w ramach kontraktu na pełnienie służby terminowej może być podpisany, na jego wniosek, kontrakt na pełnienie służby stałej, jeżeli posiada bardzo dobrą ocenę w ostatniej opinii służbowej.
3. Z inicjatywą zawarcia kolejnego kontraktu na pełnienie służby terminowej lub kontraktu na pełnienie służby stałej może wystąpić również dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy pełni zawodową służbę wojskową.
4. Zgody na zawarcie kolejnego kontraktu na pełnienie służby terminowej lub kontraktu na pełnienie służby stałej w przypadku stanowisk służbowych podoficerów zawodowych i oficerów zawodowych do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) udziela dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr.

**Art. 15.**

Kontrakt powinien zawierać:

- 1) oznaczenie stron – stopień wojskowy, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe dowódcy jednostki wojskowej, a także stopień wojskowy, imię i nazwisko, imię ojca, datę urodzenia, adres zameldowania, serię i numer dowodu tożsamości oraz numer PESEL i numer identyfikacji podatkowej żołnierza lub innej osoby powoływanej do zawodowej służby wojskowej;
- 2) datę i miejsce podpisania;
- 3) określenie dnia rozpoczęcia zawodowej służby wojskowej, a w przypadku kontraktu na pełnienie służby terminowej, również dnia, do którego kontrakt obowiązuje;
- 4) określenie rodzaju stanowisk służbowych, na których będzie pełniona zawodowa służba wojskowa – w przypadku kontraktu na pełnienie służby terminowej;
- 5) oświadczenie żołnierza lub innej osoby powoływanej do zawodowej służby wojskowej, że znane są jej zasady pełnienia tej służby;
- 6) podpisy stron.

**nowe brzmienie art. 17 wchodzi w życie z dn. 4.03.2009 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 26, poz. 157)**

**Art. 16.**

Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb powoływania do zawodowej służby wojskowej oraz nadawania pierwszych stopni wojskowych osobom, o których mowa w art. 10 pkt 1 lit. a, pkt 2 lit. a i pkt 3 oraz art. 11;
- 2) szczegółowy tryb zawierania kontraktów i wzory kontraktów.

Rozporządzenie powinno zagwarantować, aby nabór do zawodowej służby wojskowej, przy uwzględnieniu kryteriów przewidzianych w ustawie, miał charakter otwarty i był konkurencyjny.

**[Art. 17.**

1. *Przepisów art. 9, art. 10 pkt 1, art. 12, art. 13 ust. 1 oraz art. 14 i 15 nie stosuje się w przypadku powołania do zawodowej służby wojskowej aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych.*
2. *Powołanie do zawodowej służby wojskowej aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych reguluje ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych.]*

**<Art. 17.**

1. **Przepisów art. 9, 10 pkt 1, art. 12, 13 ust. 1 oraz art. 14 i 15 nie stosuje się w przypadku powołania do zawodowej służby wojskowej sędziów w sądach wojskowych.**

**2. Powołanie do zawodowej służby wojskowej sędziów w sądach wojskowych reguluje ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych.>**

**Art. 18.**

1. Pracownik powołany do zawodowej służby wojskowej zachowuje prawo do ostatnio pobieranego wynagrodzenia od pracodawcy do końca miesiąca kalendarzowego, w którym jest obowiązany stawić się do pełnienia tej służby.
2. Stosunek pracy z pracownikiem powołanym do zawodowej służby wojskowej wygasa z dniem stawienia się do tej służby.

**Rozdział 3**

**Przebieg zawodowej służby wojskowej**

**Art. 19.**

Żołnierz zawodowy pełni zawodową służbę wojskową:

- 1) na stanowisku służbowym w jednostce wojskowej, z zastrzeżeniem art. 22 ust. 1 i art. 24 ust. 1;
- 2) w rezerwie kadrowej;
- 3) w dyspozycji.

**Art. 20.**

1. Żołnierz zawodowy zwolniony z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego może być przeniesiony do rezerwy kadrowej organu określonego w ust. 3, jeżeli przewiduje się wyznaczenie go na inne stanowisko służbowe.
- 1a. Jeżeli przemawiają za tym potrzeby Sił Zbrojnych, żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, może być przeniesiony do rezerwy kadrowej, w związku z podjęciem przez niego pracy poza granicami państwa w strukturach organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych strukturach wojskowych, na podstawie umowy zawartej między tym żołnierzem a taką organizacją.
2. Okres pozostawania żołnierza zawodowego w rezerwie kadrowej nie może być jednorazowo dłuższy niż dwa lata, z zastrzeżeniem ust. 4.
3. Organem wojskowym właściwym do przeniesienia żołnierza zawodowego do rezerwy kadrowej jest:
  - 1) Minister Obrony Narodowej – w przypadku żołnierza zawodowego zwolnionego ze stanowiska służbowego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów i Ministra Obrony Narodowej oraz w przypadku, o którym mowa w ust. 1a;
  - 2) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr – w pozostałych przypadkach.
4. Jeżeli przeniesienie do rezerwy kadrowej następuje w związku:

- 1) ze skierowaniem żołnierza zawodowego na studia zagraniczne oraz kursy i szkolenie zagraniczne, czas pozostawania w rezerwie kadrowej obejmuje okres tych studiów oraz kursów i szkoleń;
  - 2) z podjęciem przez żołnierza zawodowego pracy, o której mowa w ust. 1a, czas pozostawania w rezerwie kadrowej nie może być dłuższy niż pięć lat w okresie zawodowej służby wojskowej.
5. W przypadku przeniesienia żołnierza zawodowego do rezerwy kadrowej na podstawie ust. 1a żołnierz zawodowy:
- 1) nie wykonuje zadań służbowych;
  - 2) nie otrzymuje uposażenia i innych należności pieniężnych oraz nie nabywa prawa do świadczeń w naturze, z wyjątkiem należności i świadczeń, o których mowa w art. 83, 85 i 94–101, oraz świadczeń w naturze, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 50 ust. 3.

#### **Art. 21.**

1. Żołnierz zawodowy, w stosunku do którego została wydana decyzja o zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej, może być na okres do dnia zwolnienia z tej służby przeniesiony do dyspozycji.
2. Żołnierza zawodowego z dniem przeniesienia do dyspozycji zwalnia się z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego.
3. Organem uprawnionym do przeniesienia żołnierza zawodowego do dyspozycji jest organ, który wydał decyzję o zwolnieniu żołnierza z zawodowej służby wojskowej, pozostawiając tego żołnierza na zaopatrzeniu w dotychczasowej lub innej jednostce wojskowej.
4. Żołnierza zawodowego przeniesionego do dyspozycji właściwy dowódca może zwolnić z wykonywania zadań służbowych.

#### **Art. 22.**

1. Żołnierz zawodowy, za jego pisemną zgodą, może pełnić zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych w:
  - 1) Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz w Służbie Wywiadu Wojskowego,
  - 2) Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Biurze Bezpieczeństwa Narodowego, Departamencie Sądów Wojskowych Ministerstwa Sprawiedliwości lub Agencji Wywiadu,
  - 3) innych instytucjach i podmiotach realizujących szczególne zadania na rzecz obronności i bezpieczeństwa Państwa  
– zwanych dalej „instytucjami cywilnymi”.
2. Stanowiska służbowe, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, ujmuje się w wykazie prowadzonym przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.
3. Żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wyznacza się na stanowisko służbowe na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojsko-

- wego (Dz. U. Nr 104, poz. 709 i Nr 218, poz. 1592 oraz z 2007 r. Nr 25, poz. 162).
4. Żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, wyznacza na wskazane stanowisko służbowe kierownik instytucji cywilnej w formie przewidzianej dla tego stanowiska.
  5. Żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową w instytucji cywilnej, o której mowa w ust. 1 przysługują uprawnienia i świadczenia, w tym uposażenie i inne należności pieniężne, określone w przepisach dla żołnierzy zawodowych pełniących służbę w jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem ust. 6 i 7.
  6. Uprawnienia i obowiązki żołnierzy wyznaczonych na stanowiska służbowe w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego określa również ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego.
  7. Do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w instytucjach cywilnych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 stosuje się odpowiednio obowiązujące na zajmowanych przez nich stanowiskach służbowych przepisy prawa pracy lub przepisy dotyczące stosunku służbowego, odnoszące się do obowiązków pracodawcy i pracownika, regulaminów pracy, wyróżnień niezwiązanych z przebiegiem zawodowej służby wojskowej, odpowiedzialności materialnej pracowników, rozkładu czasu pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również tworzenia funduszu nagród, a także przyznawania nagród innych niż wynikające z przepisów ustawy z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 370 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 179, poz. 1750 oraz z 2007 r. Nr 176, poz. 1242).
  8. Minister Obrony Narodowej sprawuje nadzór w zakresie pełnienia czynnej służby wojskowej nad żołnierzem zawodowym, o którym mowa w ust. 1.
  9. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:
    - 1) (uchylony);
    - 2) szczegółowy tryb postępowania przy wyznaczaniu żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe w instytucjach cywilnych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, i odwoływania ze stanowisk;
    - 3) sposób wykonywania przez Ministra Obrony Narodowej nadzoru, o którym mowa w ust. 8;
    - 4) szczegółowe warunki i tryb opiniowania żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w instytucjach cywilnych oraz przełożonych uprawnionych do sporządzenia opinii.
  10. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 9, ustali w szczególności informacje, które powinien zawierać wniosek o wyznaczenie żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe w instytucji cywilnej, oraz kompetencje w zakresie wyznaczania na stanowiska służbowe w instytucjach cywilnych i odwoływania z tych stanowisk przez Ministra Obrony Narodowej i kierowników instytucji cywilnych.

**nowe brzmienie art.  
23 wchodzi w życie z  
dn. 4.03.2009 r.  
(Dz.U. z 2009 r. Nr  
26, poz. 157)**

**[Art. 23.**

*Tryb postępowania i warunki wymagane przy wyznaczaniu żołnierzy zawodowych na stanowiska aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury i odwoływaniu z tych stanowisk określają przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych i ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39).]*

**<Art. 23.**

**Tryb postępowania i warunki których spełnienie jest wymagane przy wyznaczaniu żołnierzy zawodowych na stanowiska sędziów w sądach wojskowych oraz asesorów i prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury i odwoływaniu z tych stanowisk określają przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych i ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 4 i Nr 26, poz. 156 i 157).>**

**Art. 24.**

1. Żołnierz zawodowy może być wyznaczony lub skierowany do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa.
2. Do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa wyznacza:
  - 1) Minister Obrony Narodowej – żołnierzy zawodowych zajmujących stanowiska służbowe o stopniach etatowych od stopnia majora (komandora podporucznika) do stopnia generała (admirala) oraz na które wyznacza na podstawie przepisów odrębnych ustaw;
  - 2) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr – pozostałych żołnierzy zawodowych.
3. Do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa kieruje Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.
4. W czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa żołnierz zawodowy podlega organowi, który wyznaczył lub skierował go do tej służby. Podczas wykonywania zadań służbowych poza granicami państwa żołnierz zawodowy może podlegać, w zależności od miejsca pełnienia zawodowej służby wojskowej, również innym przełożonym.
5. Żołnierzom zawodowym wyznaczonym do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługują, w szczególności, następujące uprawnienia i świadczenia:
  - 1) prawo przebywania w miejscu pełnienia służby wraz z małżonkiem i dziećmi;
  - 2) prawo do nieodpłatnego zakwaterowania w lokalu mieszkalnym, wraz z niezbędnym umeblowaniem i wyposażeniem, zgodnie z warunkami miejscowymi, odpowiednio do zajmowanego stanowiska służbowego i liczby przebywających z nim członków rodziny; w przypadku braku możliwości zapewnienia lokalu mieszkalnego żołnierzowi przysługuje równoważnik pieniężny;

- 3) zwrot opłat związanych z nauką dzieci w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole średniej;
  - 4) zwrot niezbędnych, udokumentowanych kosztów leczenia w państwie, w którym pełni służbę, oraz kosztów leczenia przebywających z nim członków rodziny.
6. Niezależnie od świadczeń, o których mowa w ust. 5, żołnierzom zawodowym udającym się poza granice państwa w celu objęcia stanowiska służbowego oraz żołnierzom pełniącym służbę poza granicami państwa wyznaczonym na kolejne stanowisko za granicą w innym państwie niż dotychczas, a także żołnierzom powracającym do kraju po zakończeniu pełnienia służby poza granicami państwa przysługuje zwrot kosztów:
- 1) podróży żołnierza i przebywających z nim członków rodziny;
  - 2) przewozu rzeczy osobistego użytku i przedmiotów gospodarstwa domowego;
  - 3) przejazdu do miejsca pełnienia służby za granicą i z powrotem do kraju członków rodziny nieprzebywających z nim za granicą:
    - a) raz na dwa lata, jeżeli członek rodziny żołnierza nie przesiedlał się za granicę do miejsca pełnienia służby żołnierza,
    - b) jeden raz, jeżeli członek rodziny przebywał z żołnierzem za granicą i żołnierzowi pokryto koszty jego podróży, po upływie nie mniej niż jednego roku po przesiedleniu.
7. Żołnierzom zawodowym skierowanym do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługują, w szczególności, następujące uprawnienia i świadczenia:
- 1) bezpłatne zakwaterowanie i wyżywienie;
  - 2) bezpłatne świadczenia zdrowotne oraz bezpłatne zaopatrzenie w leki i artykuły sanitarne;
  - 3) bezpłatny przewóz:
    - a) z kraju do miejsca pełnienia służby i z powrotem, w związku z rozpoczęciem i zakończeniem pełnienia służby poza granicami państwa,
    - b) z miejsca pełnienia służby do kraju i z powrotem, w razie śmierci członka najbliższej rodziny;
  - 4) urlop zdrowotny po powrocie do kraju, po zakończeniu pełnienia służby poza granicami państwa;
  - 5) ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków zaistniałych w czasie pełnienia służby poza granicami państwa, wskutek których nastąpiło uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć żołnierza.
8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których następuje wyznaczenie, a w których skierowanie do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa, szczegółowy tryb postępowania przy wyznaczaniu lub kierowaniu żołnierzy zawodowych do pełnienia służby poza granicami państwa, a także odwoływania do kraju z tej służby, warunki pełnienia przez żołnierzy służby poza granicami państwa, w tym zakres podległości, o której mowa w ust. 4, warunki przyznawania świadczeń żołnierzom wyznaczonym lub skierowanym do pełnienia służby poza granicami państwa oraz świad-

czeń przysługujących żołnierzom w związku z wyznaczeniem lub skierowaniem do pełnienia służby poza granicami państwa. Rozporządzenie, określając obowiązki i uprawnienia żołnierzy zawodowych wyznaczonych lub skierowanych do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa, powinno w szczególności uwzględnić specyfikę wykonywanych zadań, zagrożenia dla zdrowia lub życia tych żołnierzy, a także istniejące w danym państwie warunki miejscowe.

### Art. 25.

*[1. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy jest wyznaczony na stanowisko służbowe, może dodatkowo powierzyć żołnierzowi czasowe pełnienie obowiązków służbowych w tej jednostce na stanowisku nieobsadzonym lub obsadzonym, na którym wyznaczony żołnierz czasowo nie wykonuje zadań służbowych. Nie dotyczy to aplikantów, asesorów i sędziów sądów wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.]*

**<1. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy jest wyznaczony na stanowisko służbowe, może dodatkowo powierzyć żołnierzowi czasowe pełnienie obowiązków służbowych w tej jednostce na stanowisku nieobsadzonym lub obsadzonym, na którym wyznaczony żołnierz czasowo nie wykonuje zadań służbowych. Nie dotyczy to sędziów sądów wojskowych oraz asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.>**

*[1a. Minister Obrony Narodowej, w przypadkach, o których mowa w ust. 1, może, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, powierzyć także żołnierzowi zawodowemu, będącemu w rezerwie kadrowej lub w dyspozycji, czasowe pełnienie obowiązków służbowych w każdej jednostce wojskowej. Nie dotyczy to aplikantów, asesorów i sędziów sądów wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.]*

**<1a. Minister Obrony Narodowej w przypadkach, o których mowa w ust. 1, może, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, powierzyć także żołnierzowi zawodowemu, pozostającemu w rezerwie kadrowej lub w dyspozycji, czasowe pełnienie obowiązków służbowych w każdej jednostce wojskowej. Nie dotyczy to sędziów sądów wojskowych oraz asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.>**

2. Okres, o którym mowa w ust. 1, nie może być jednorazowo dłuższy niż piętnaście miesięcy.
3. W wyjątkowych przypadkach podoficerowi zawodowemu można dodatkowo powierzyć czasowe pełnienie obowiązków służbowych na stanowisku służbowym przewidzianym dla oficera zawodowego zaszeregowanym do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) włącznie, jeżeli nie wiąże się z tym powierzeniem stosunek przełożenstwa nad oficerami.
4. Żołnierza zawodowego, któremu dodatkowo powierzono czasowe pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku służbowym, nie zwalnia się ze stanowiska dotychczas zajmowanego.
5. Przepisy ust. 1–4 mają zastosowanie również w przypadku czasowego powierzenia żołnierzowi zawodowemu obowiązków pracownika wojska, z tym że w ta-

nowe brzmienie ust. 1 i 1a w art. 25 wchodzi w życie z dn. 4.03.2009 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 26, poz. 157)

kim przypadku okres, o którym mowa w ust. 2, nie może być jednorazowo dłuższy niż sześć miesięcy.

### Art. 26.

1. Żołnierz zawodowy podlega opiniowaniu służbowemu, którego proces rozpoczyna się na sześć miesięcy przed dniem upływu kadencji lub kontraktu na pełnienie służby terminowej. Opiniowaniem służbowym obejmuje się również żołnierza zawodowego:
  - 1) skierowanego do pełnienia służby poza granicami państwa – za okres pełnienia tej służby;
  - 2) zwolnionego ze stanowiska służbowego w trakcie trwania kadencji, jeżeli pełnił służbę na tym stanowisku co najmniej dwanaście miesięcy.
2. Opinia służbowa ma na celu ocenę wykonywania przez żołnierza zawodowego obowiązków służbowych i stanowi podstawę do określenia dalszego przebiegu jego służby. W opinii służbowej przełożony ocenia wywiązywanie się żołnierza zawodowego z poszczególnych obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku służbowym określonych w karcie opisu tego stanowiska oraz jego cechy osobowe.
3. Na podstawie ocen, o których mowa w ust. 2, przełożony wystawia ogólną ocenę opiniowanego żołnierza zawodowego, wyrażoną w skali od 5 do 2 (bardzo dobra, dobra, dostateczna i niedostateczna).
4. W ramach opiniowania służbowego określa się indywidualną prognozę przebiegu zawodowej służby wojskowej żołnierza zawodowego: bliższą, dalszą i perspektywiczną.
5. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie określa się żołnierzowi zawodowemu indywidualnej prognozy przebiegu służby, o której mowa w ust. 4.
6. W przypadku zwolnienia żołnierza zawodowego ze stanowiska służbowego w okresie kadencji na stanowisku służbowym, jeżeli pełnił służbę na tym stanowisku przez okres krótszy niż dwanaście miesięcy, nie sporządza się nowej opinii służbowej, lecz określa się jedynie nową indywidualną prognozę przebiegu służby.
7. Opinię służbową o żołnierzu zawodowym udostępnia się w przypadku wystąpienia o nią przez sąd, prokuratora, Żandarmerię Wojskową, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Policję oraz rzecznika dyscyplinarnego lub rzecznika dyscypliny finansów publicznych.
8. Opinię służbową sporządza pismem odręcznym bezpośredni przełożony żołnierza zawodowego.
9. Przełożony jest obowiązany doręczyć, za pokwitowaniem, potwierdzoną kopię opinii służbowej żołnierzowi zawodowemu, którego ona dotyczy, w terminie czternastu dni od dnia jej sporządzenia. W opinii służbowej zamieszcza się pouczenie o przysługującym żołnierzowi zawodowemu prawie wniesienia odwołania od opinii.
10. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje prawo wniesienia odwołania od opinii służbowej do wyższego przełożonego w terminie czternastu dni od dnia jej otrzymania. Odwołanie wniesione po terminie nie podlega rozpoznaniu.

11. Prawo wniesienia odwołania nie przysługuje od indywidualnej prognozy przebiegu zawodowej służby wojskowej określonej dla żołnierza zawodowego w opinii służbowej.
12. Wyższy przełożony może zaskarżoną opinię służbową:
  - 1) utrzymać w mocy;
  - 2) zmienić lub ją uzupełnić;
  - 3) uchylić i wydać nową;
  - 4) uchylić, jeżeli brak było podstaw prawnych dla jej sporządzenia.
13. Opinia służbowa wydana wskutek odwołania jest ostateczna.
14. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb opiniowania żołnierzy zawodowych, zapoznawania ich z treścią opinii służbowych oraz wnoszenia i rozpatrywania od nich odwołań, tryb określania indywidualnej prognozy przebiegu zawodowej służby i jej weryfikacji, a także wzór arkusza opinii. Rozporządzenie powinno uwzględniać, aby sporządzona opinia służbowa w sposób jednoznaczny określała o przydatności lub braku przydatności żołnierza zawodowego na zajmowanym stanowisku służbowym, cechy osobowości żołnierza, w szczególności odporność psychofizyczną na trudy zawodowej służby wojskowej, poziom i rzetelność wykonywania zadań służbowych oraz predyspozycje do zajmowania wyższych stanowisk służbowych, mając na względzie, aby opiniowanie było oparte na zasadzie jawności dla opiniowanego żołnierza zawodowego.

#### **Art. 27.**

1. Stopniami wojskowymi żołnierzy zawodowych są stopnie ustanowione w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Nadanie żołnierzowi zawodowemu pierwszego i kolejnych stopni wojskowych następuje w drodze mianowania.
3. Pierwszym stopniem wojskowym jest:
  - 1) w korpusie oficerów zawodowych – stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki);
  - 2) w korpusie podoficerów zawodowych – stopień wojskowy kaprała (mata);
  - 3) w korpusie szeregowych zawodowych - stopień wojskowy szeregowego (marynarza).

#### **Art. 28.**

1. Warunkiem mianowania na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) jest posiadanie tytułu zawodowego magistra (równorzędnego) i odbycie szkolenia wojskowego oraz zdanie egzaminu na oficera.
2. Jeżeli przemawiają za tym potrzeby Sił Zbrojnych, na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) może być mianowany, po odbyciu szkolenia wojskowego i zdaniu egzaminu na oficera, podoficer zawodowy pełniący służbę na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, który posiada tytuł za-

wodowy magistra (równorzędny) i bardzo dobrą ogólną ocenę w opinii służbowej oraz nie ukończył trzydziestego piątego roku życia.

#### **Art. 29.**

1. Na stopień wojskowy kaprała (mata) mianuje się żołnierza spełniającego warunki określone w art. 10 pkt 2 lit. a, w związku z powołaniem do zawodowej służby wojskowej.
2. Jeżeli przemawiają za tym potrzeby Sił Zbrojnych, na stopień wojskowy kaprała (mata) może być mianowany, po zdaniu egzaminu na podoficera, szeregowy zawodowy, który posiada świadectwo dojrzałości i bardzo dobrą ogólną ocenę w opinii służbowej.

#### **Art. 30. (uchylony).**

#### **Art. 31.**

1. Żołnierza zawodowego mianuje się na stopień wojskowy, który odpowiada stopniowi etatowemu stanowiska służbowego, na jakie żołnierz ma być wyznaczony, z dniem objęcia stanowiska służbowego.
2. Warunkiem wydania decyzji o wyznaczeniu żołnierza zawodowego na wyższe stanowisko służbowe oraz objęcia obowiązków na tym stanowisku jest uprzednie wydanie decyzji o mianowaniu tego żołnierza, przez uprawniony organ, na stopień wojskowy odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska służbowego, na jakie żołnierz ma być wyznaczony.
3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych wyznaczanych na stanowiska służbowe zaszeregowane do stopni generałów (admirałów).

#### **Art. 32.**

1. Na stopnie wojskowe w korpusie oficerów zawodowych, z wyjątkiem stopnia wojskowego podporucznika (podporucznika marynarki) i stopni wojskowych generałów (admirałów), mianuje Minister Obrony Narodowej.
2. Mianowanie żołnierzy zawodowych na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) i stopnie wojskowe generałów (admirałów) następuje z uwzględnieniem zasad określonych w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.
- 2a. Mianowanie na stopień wojskowy odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska służbowego kandydatów na sędziów sądów wojskowych spełniających wymagania określone w art. 22 § 2 i 3 ustawy, o której mowa w art. 23, następuje według zasad określonych dla mianowania żołnierzy zawodowych na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki).
3. Na stopnie wojskowe w korpusach podoficerów zawodowych i szeregowych zawodowych mianuje organ właściwy do wyznaczenia żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Na pierwszy stopień wojskowy mianuje w korpusie:

- 1) podoficerów zawodowych – dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwy do spraw kadr;
- 2) szeregowych zawodowych – dowódca jednostki wojskowej.

### Art. 33.

Utrata stopnia wojskowego oraz degradacja następują na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej i w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.<sup>4)</sup>).

### Art. 34.

1. Żołnierza zawodowego zalicza do określonego korpusu osobowego oraz grupy osobowej właściwy organ, o którym mowa w art. 9 ust. 3, w rozkazie personalnym o powołaniu do zawodowej służby wojskowej.
2. Żołnierz zawodowy może być przeniesiony do innego korpusu osobowego lub do innej grupy osobowej przez organ właściwy do wyznaczenia go na stanowisko służbowe decyzją o wyznaczeniu na stanowisko służbowe.
3. Przeniesienie żołnierza zawodowego do innego korpusu osobowego lub innej grupy osobowej może odbyć się po zasięgnięciu opinii gestorów korpusów osobowych (grup osobowych), w którym żołnierz ten aktualnie pełni służbę i do którego ma być przeniesiony.

**nowe brzmienie ust. 4  
w art. 34 wchodzi w  
życie z dn. 4.03.2009  
r. (Dz.U. z 2009 r. Nr  
26, poz. 157)**

*[4. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych aplikantów, asesorów i sędziów sądów wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.]*

**<4. Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych sędziów sądów wojskowych oraz asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.>**

### Art. 35.

1. Żołnierza zawodowego wyznacza się na stanowisko służbowe, w drodze decyzji, stosownie do potrzeb Sił Zbrojnych, w zależności od wymaganych kwalifikacji zawodowych określonych w karcie opisu stanowiska służbowego oraz od posiadanej opinii służbowej, a żołnierza pełniącego zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej w zależności od ustalonej dla niego indywidualnej prognozy przebiegu służby.

<sup>4)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859 i Nr 192, poz. 1378 oraz z 2008 r. Nr 90, poz. 560 i Nr 122, poz. 782.

2. Określenie indywidualnej prognozy przebiegu służby oficera zawodowego i podoficera zawodowego, o której mowa w ust. 1, odbywa się w oparciu o modele przebiegu służby.
3. Modele przebiegu służby w poszczególnych korpusach osobowych opracowują i uaktualniają gestorzy korpusów osobowych.

### Art. 36.

1. Minimalne wymagania w zakresie wykształcenia do wyznaczenia na pierwsze stanowisko służbowe w korpusach kadry są następujące:
  - 1) szeregowych zawodowych – ukończone gimnazjum;
  - 2) podoficerów zawodowych – posiadanie świadectwa dojrzałości;
  - 3) oficerów zawodowych:
    - a) od stopnia etatowego podporucznika (podporucznika marynarki) – posiadanie tytułu zawodowego magistra (równorzędnego),
    - b) od stopnia etatowego majora (komandora podporucznika) – ukończenie studiów podyplomowych w uczelni wojskowej,
    - c) od stopnia etatowego generała brygady (kontradmirała) – ukończenie podyplomowych studiów polityki obronnej.
2. Wyznaczenie na stanowisko służbowe jest uzależnione od ukończenia studiów, kursu, szkolenia, stażu lub specjalizacji, w zależności od wymaganych kwalifikacji określonych w karcie opisu stanowiska służbowego.
3. Do celów określonych w ust. 1 pkt 3 i ust. 2 na równi ze świadectwem lub dyplomem szkoły wojskowej są traktowane świadectwa lub dyplomy zagranicznych i krajowych szkół, uczelni i kursów na kierunkach zgodnych z kartą opisu stanowiska służbowego.

### Art. 37.

1. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową:
  - 1) na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej – pełni tę służbę na stanowiskach służbowych przez czas określony kadencjami;
  - 2) na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej – pełni tę służbę na stanowiskach służbowych przez czas kadencji, z zastrzeżeniem ust. 3.
2. Okres kadencji na stanowisku wynosi od osiemnastu miesięcy do trzech lat.
- 2a. Jeżeli jest to uzasadnione potrzebami Sił Zbrojnych, okres kadencji, o którym mowa w ust. 2, może być przez organ właściwy do wyznaczenia na stanowisko służbowe przedłużony do dwunastu miesięcy.
3. Kadencję lub kadencje dla żołnierzy zawodowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, określa się w ten sposób, aby suma czasu trwania tych kadencji równała się okresowi, na jaki został zawarty kontrakt.
4. Okres kadencji na stanowisku służbowym określa organ właściwy do wyznaczenia na stanowisko służbowe w decyzji o wyznaczeniu żołnierza zawodowego na to stanowisko.

**nowe brzmienie ust. 5  
w art. 37 wchodzi w  
życie z dn. 4.03.2009  
r. (Dz.U. z 2009 r. Nr  
26, poz. 157)**

*[5. Przepisów ust. 1–4 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz w instytucjach cywilnych.]*

**<5. Przepisów ust. 1-4 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych sędziów w sądach wojskowych oraz asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz w instytucjach cywilnych.>**

**Art. 38.** (uchylony).

**Art. 39.** (uchylony).

**Art. 40.**

1. Wyznaczenie oficera zawodowego na wyższe stanowisko może nastąpić w zależności od wolnych stanowisk służbowych, a także od ogólnej oceny bardzo dobrej lub dobrej w opinii służbowej.
2. Okres zajmowania stanowiska służbowego, o tym samym stopniu etatowym wynosi co najmniej trzy lata. Jeżeli przemawiają za tym potrzeby Sił Zbrojnych okres ten może być krótszy, nie mniej jednak niż osiemnaście miesięcy.
3. W przypadku uzyskania przez oficera zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową w opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:
  - 1) wyznacza się go na to samo lub inne równorzędne stanowisko służbowe;
  - 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.
4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych oraz prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

**Art. 41.**

1. Wyznaczenie podoficera zawodowego na wyższe stanowisko służbowe może nastąpić w zależności od wolnych stanowisk i od okresu zajmowania dotychczasowego stanowiska, a także od ogólnej oceny bardzo dobrej lub dobrej w opinii służbowej oraz od odbycia, w zależności od potrzeb, stosownego kursu, szkolenia lub specjalizacji.
2. Okres zajmowania stanowiska służbowego, o tym samym stopniu etatowym wynosi co najmniej trzy lata. Jeżeli przemawiają za tym potrzeby Sił Zbrojnych okres ten może być krótszy, nie mniej jednak niż osiemnaście miesięcy.
3. W przypadku uzyskania przez podoficera zawodowego w opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:
  - 1) wyznacza się go na to samo lub inne równorzędne stanowisko służbowe;
  - 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

**Art. 42.**

1. Pełnienie zawodowej służby wojskowej w korpusie szeregowych zawodowych odbywa się na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej.
2. W przypadku uzyskania przez szeregowego zawodowego w opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:
  - 1) wyznacza się go na to samo lub inne równorzędne stanowisko służbowe;
  - 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

**Art. 43.**

1. Wyznaczenie na stanowiska służbowe Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych następuje z uwzględnieniem odrębnych przepisów.
2. Kadencja na stanowiskach służbowych Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych wynosi trzy lata, z możliwością wyznaczenia na ponowną kadencję, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Żołnierz zawodowy zajmujący stanowisko służbowe Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego lub dowódcy rodzaju Sił Zbrojnych może być zwolniony z zajmowanego stanowiska przed upływem kadencji przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w porozumieniu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, jeżeli przemawiają za tym uzasadnione potrzeby Sił Zbrojnych.

**Art. 43a.**

1. Na stanowisko służbowe Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych oraz Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych żołnierza zawodowego wyznacza Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Ministra Obrony Narodowej.
2. Kadencja na stanowisku służbowym Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych oraz Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych wynosi trzy lata, z możliwością wyznaczenia na ponowną kadencję, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Żołnierz zawodowy zajmujący stanowisko służbowe Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych albo Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych może być zwolniony z zajmowanego stanowiska przed upływem kadencji przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w porozumieniu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, jeżeli przemawiają za tym uzasadnione potrzeby Sił Zbrojnych.

**Art. 44.**

1. Organami właściwymi do wyznaczania na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk żołnierzy zawodowych są:
  - 1) Minister Obrony Narodowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych o stopniach etatowych od stopnia majora (komandora podporucznika) do stopnia generała (admirała) oraz na które wyznacza na podstawie przepisów odrębnych ustaw;
  - 2) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, dowódca rodzaju Sił Zbrojnych, Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych, Szef Inspektoratu Wsparcia Sił

- Zbrojnych, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej i Dowódca Garnizonu Warszawa – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 4 i 5;
- 3) dowódca okręgu wojskowego, dowódca korpusu i komendant wojskowej uczelni akademickiej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego starszego chorążego sztabowego (starszego chorążego sztabowego marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych;
  - 4) dowódca dywizji, flotyli, brygady, pułku oraz dowódca zajmujący stanowisko służbowe zaszeregowane do stopnia etatowego co najmniej pułkownika (komandora) – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego starszego sierżanta (starszego bosmana) włącznie w podległej jednostce wojskowej;
  - 5) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) włącznie w pozostałych, niewymienionych w pkt 2–4, jednostkach organizacyjnych.
2. Do zwolnienia żołnierza zawodowego z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego w jednostce wojskowej, w której zajmował to stanowisko, i wyznaczenia na stanowisko służbowe w innej jednostce wojskowej jest uprawniony organ, któremu podlegają obie te jednostki, przy zachowaniu posiadanych uprawnień do wyznaczania na stanowiska służbowe.
3. W przypadku gdy wyznaczenie na stanowisko służbowe jest związane z wyznaczeniem na wyższe stanowisko służbowe w tym samym lub innym korpusie osobowym, organy właściwe do wyznaczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, przed tym wyznaczeniem mogą zasięgać opinii gestorów korpusów osobowych, w którym żołnierz zawodowy aktualnie pełni służbę i do którego ma być przeniesiony.

#### **Art. 45.**

1. Żołnierza zawodowego zwalnia się z zajmowanego stanowiska służbowego:
  - 1) jeżeli wojskowa komisja lekarska orzekła jego niezdolność do pełnienia zawodowej służby wojskowej w określonych jednostkach wojskowych albo na zajmowanym stanowisku służbowym;
  - 2) gdy zlikwidowano zajmowane przez niego stanowisko służbowe;
  - 3) gdy upłynął termin kadencji określony w decyzji o wyznaczeniu na stanowisko służbowe;
  - 4) wskutek wymierzenia kary dyscyplinarnej odwołania z zajmowanego stanowiska służbowego.
2. Żołnierza zawodowego można zwolnić z zajmowanego stanowiska służbowego w przypadku:
  - 1) zaistnienia potrzeb Sił Zbrojnych;
  - 2) wszczęcia postępowania w sprawie cofnięcia żołnierzowi zawodowemu poświadczenia bezpieczeństwa o klauzuli wymaganej na tym stanowisku.

- 2a. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, żołnierza zawodowego wyznacza się na równorzędne lub wyższe stanowisko służbowe albo przenosi się do rezerwy kadrowej na okres nie krótszy niż 6 miesięcy.
- 2b. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, żołnierza zawodowego przenosi się do rezerwy kadrowej na czas prowadzonego postępowania. Na zwolnione stanowisko służbowe nie wyznacza się do czasu zakończenia postępowania w sprawie cofnięcia żołnierzowi zawodowemu poświadczenia bezpieczeństwa innego żołnierza zawodowego, a powierza się obowiązki służbowe na tym stanowisku innemu żołnierzowi zawodowemu w trybie określonym w art. 25.
3. Żołnierza zawodowego w przypadkach wymienionych w ust. 1 i 2 oraz żołnierza zawodowego pozostającego w rezerwie kadrowej zwalnia się z zawodowej służby wojskowej, gdy odmówi pełnienia służby na innym równorzędnym lub wyższym stanowisku służbowym.
- 3a. Z dniem przeniesienia żołnierza zawodowego do rezerwy kadrowej lub dyspozycji albo zwolnienia z zawodowej służby wojskowej żołnierz zawodowy z mocy prawa jest zwolniony z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego.

*[4. Zwolnienie żołnierza zawodowego ze stanowiska służbowego aplikanta, asesora i sędziego sądu wojskowego oraz aplikanta, asesora i prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury następuje z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych i ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.]*

**nowe brzmienie ust. 4 w art. 45 wchodzi w życie z dn. 4.03.2009 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 26, poz. 157)**

**<4. Zwolnienie żołnierza zawodowego ze stanowiska służbowego sędziego sądu wojskowego oraz asesora i prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury następuje z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych i ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.>**

#### **Art. 46.**

1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania kwalifikacyjne do wyznaczenia na poszczególne stanowiska służbowe;
- 2) szczegółowy tryb wyznaczenia żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk, w tym tryb organizacji oraz kierowania żołnierzy na kursy specjalistyczne i szkolenie oraz staż przed wyznaczeniem na stanowiska;
- 3) szczegółowe warunki i tryb zaliczania i przenoszenia żołnierzy zawodowych do innego korpusu osobowego lub grupy osobowej;
- 4) tryb przenoszenia żołnierzy zawodowych do rezerwy kadrowej, warunki i sposób pełnienia przez nich zawodowej służby wojskowej w tym okresie, a także sposób nakładania na nich zadań służbowych oraz rozliczania z ich wykonania oraz limit żołnierzy zawodowych pozostających w rezerwie kadrowej dla poszczególnych organów wymienionych w art. 20 ust. 3, w ramach ogólnej liczby stanowisk służbowych określonej na podstawie art. 4 ust. 4.

2. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, powinno w szczególności:

- 1) przewidywać możliwość równego dostępu żołnierzy zawodowych do wyższych stanowisk służbowych, po spełnieniu przez nich warunków określonych w ustawie, modelu przebiegu zawodowej służby wojskowej i w karcie opisu stanowiska służbowego;
- 2) zapewnić sprawność kierowania przez Ministra Obrony Narodowej podległymi i nadzorowanymi jednostkami organizacyjnymi;
- 3) określić, że podstawowym kryterium zaliczenia lub przeniesienia żołnierza zawodowego do innego korpusu osobowego lub grupy osobowej powinno być wykształcenie żołnierza, jego kwalifikacje zawodowe, w tym specjalistyczne, stan zdrowia, a także przydatność na nowym stanowisku służbowym;
- 4) przewidywać, że żołnierze zawodowi w okresie pozostawania w rezerwie kadrowej podlegają regułom pełnienia zawodowej służby wojskowej i wykonują zadania służbowe określone przez przełożonych.

#### Art. 47.

1. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy jest wyznaczony na stanowisko służbowe, może skierować żołnierza do wykonywania zadań służbowych poza jednostką, na czas nie dłuższy niż trzy miesiące w ciągu roku kalendarzowego.
2. Skierowany żołnierz zawodowy pozostaje na stanowisku służbowym w dotychczasowej jednostce wojskowej.

[3. Skierowanie aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury określają przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych i przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.]

- <3. Skierowanie sędziów w sądach wojskowych oraz asesorów i prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury określają przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych i przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.>**

nowe brzmienie ust. 3 w art. 47 wchodzi w życie z dn. 4.03.2009 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 26, poz. 157)

#### Art. 48.

1. Żołnierzom zawodowym wydaje się wojskowy dokument osobisty stwierdzający pełnienie zawodowej służby wojskowej oraz, w szczególnych przypadkach, dokument osobisty stwierdzający pełnienie tej służby w określonej jednostce wojskowej.
2. Żołnierzy zawodowych obejmuje się ewidencją wojskową, prowadzoną przez dyrektora departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr, organ właściwy do wyznaczania na stanowisko służbowe i dowódcę jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni zawodową służbę wojskową, oraz wojskowego komendanta uzupełnień.
3. W ewidencji, o której mowa w ust. 2, ujmuje się dane osobowe żołnierza zawodowego oraz dane dotyczące przebiegu czynnej służby wojskowej, stanu zdrowia, wykształcenia, kwalifikacji, stanu cywilnego i rodzinnego, wyróżnień, a

także orzeczeń wydanych w stosunku do żołnierza w postępowaniu sądowym, administracyjnym lub dyscyplinarnym oraz odpowiedzialności zawodowej.

4. Dane osobowe, o których mowa w ust. 3, obejmują: nazwisko i imiona, nazwisko rodowe, nazwisko i imiona poprzednie, imiona rodziców, nazwiska rodowe rodziców, imię i nazwisko małżonka oraz jego nazwisko rodowe, imiona dzieci, płeć, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, numer PESEL, numer identyfikacji podatkowej, stopień wojskowy, adres zameldowania oraz rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości.
5. Ewidencję, o której mowa w ust. 2, prowadzi się w formie teczek akt personalnych i karty ewidencyjnej.
6. Do przetwarzania przez organy wymienione w ust. 2 danych, o których mowa w ust. 3, do celów związanych z przebiegiem zawodowej służby wojskowej nie stosuje się przepisów rozdziału 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.<sup>5)</sup>).
7. Wojskowy dokument osobisty wydaje się żołnierzowi zawodowemu niezwłocznie po rozpoczęciu pełnienia zawodowej służby wojskowej.
8. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) wzory wojskowych dokumentów osobistych oraz sposób dokonywania wpisów w tych dokumentach i postępowania z nimi, a także organy właściwe do ich wydawania;
  - 2) zakres i sposób prowadzenia ewidencji wojskowej.

Rozporządzenie powinno w szczególności określić terminy ważności wojskowych dokumentów osobistych, okoliczności uzasadniające ich wymianę i zwrot, zadania położonych w zakresie wydawania wojskowych dokumentów osobistych i sposobu dokonywania w nich wpisów, postępowanie w razie utraty wojskowych dokumentów osobistych, a także szczegółowe wymogi dotyczące ochrony danych osobowych żołnierzy zawodowych objętych ewidencją wojskową.

#### **Art. 49.**

1. Żołnierzom zawodowym wydaje się karty i tabliczki tożsamości.
2. Karty tożsamości wydawane żołnierzom zawodowym wyjeżdżającym w celach służbowych za granicę stanowią również dowód tożsamości, o którym mowa w art. III ust. 2 lit. a Umowy między Państwami – Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącej statusu ich sił zbrojnych, sporządzonej w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 21, poz. 257).
3. Zasady wydawania żołnierzom zawodowym tabliczek tożsamości określają przepisy Konwencji o ochronie ofiar wojny, podpisanych w Genewie dnia 12 sierpnia 1949 r. (Dz. U. z 1956 r. Nr 38, poz. 171 oraz z 1992 r. Nr 4, poz. 23 i Nr 41, poz. 175).
4. Żołnierzom zawodowym wyjeżdżającym w celach służbowych za granicę wydaje się również indywidualny lub zbiorowy rozkaz wyjazdu.

---

<sup>5)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 33, poz. 285, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 oraz z 2007 r. Nr 165, poz. 1170 i Nr 176, poz. 1238.

5. W kartach tożsamości wydawanych żołnierzom zawodowym zamieszcza się:
- 1) nazwisko i imię (imiona);
  - 2) datę urodzenia;
  - 3) stopień wojskowy i oznaczenie wojskowego dokumentu osobistego;
  - 4) numer PESEL;
  - 5) rodzaj służby wojskowej;
  - 6) grupę krwi;
  - 7) fotografię i podpis żołnierza;
  - 8) suchy odcisk pieczęci organu wystawiającego;
  - 9) nazwę państwa wystawiającego;
  - 10) serię i numer;
  - 11) elementy zabezpieczające.
6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje oraz wzory kart i tabliczek tożsamości wydawanych żołnierzom zawodowym, organy właściwe do ich wydawania i ewidencjonowania, doręczania i postępowania w razie zniszczenia lub utraty, a także wzór rozkazu wyjazdu, mając na względzie przeznaczenie kart i tabliczek tożsamości oraz sposób ich wykorzystania.

## **Rozdział 4**

### **Podstawowe uprawnienia i obowiązki służbowe żołnierzy zawodowych**

#### **Art. 50.**

1. Żołnierze zawodowi w czasie wykonywania zadań służbowych są obowiązani do noszenia umundurowania, odznak i oznak wojskowych.
2. W przypadkach określonych przez dowódcę jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy jest wyznaczony na stanowisko służbowe, jest on obowiązany do noszenia uzbrojenia lub orderów i odznaczeń.
3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) wzory, szczegółowe zasady, okoliczności i sposób noszenia umundurowania oraz oznak wojskowych;
  - 2) warunki, okoliczności i sposób noszenia uzbrojenia;
  - 3) przypadki, w których żołnierze zawodowi są zwolnieni od obowiązku noszenia umundurowania i oznak wojskowych w czasie wykonywania zadań służbowych;
  - 4) warunki i sposób noszenia orderów, odznaczeń i odznak.
4. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3, powinno w szczególności zapewnić, aby wzory umundurowania były praktyczne i estetyczne, zapewniały możliwość wykorzystywania umundurowania w różnych warunkach klimatycznych i pogodowych. Rozporządzenie powinno uwzględnić także podział umundurowania na galowe, wyjściowe, służbowe, ćwiczebne, polowe, specjalne, robocze i wieczorowe oraz uwzględnić zestawy ubiorcze dla żołnierzy zawodowych poszczególnych rodzajów wojsk i służb, z uwzględnieniem płci żołnierza. W rozporządze-

niu należy przewidzieć różne okoliczności noszenia umundurowania, a zwłaszcza w czasie szkolenia i ćwiczeń, służby garnizonowej i wewnętrznej, zajęć służbowych oraz w czasie podróży. Ponadto w rozporządzeniu należy uwzględnić przypadki zwolnienia żołnierzy zawodowych od obowiązku noszenia umundurowania i oznak wojskowych w czasie wykonywania zajęć służbowych.

#### **Art. 50a.**

1. Żołnierz zawodowy jest obowiązany utrzymywać sprawność fizyczną zapewniającą wykonywanie przez niego zadań służbowych.
2. Żołnierz zawodowy jest poddawany raz w roku sprawdzianowi sprawności fizycznej.
3. Żołnierz zawodowy może być zwolniony ze sprawdzianu sprawności fizycznej w danym roku kalendarzowym z przyczyn służbowych lub zdrowotnych, a kobieta żołnierz zawodowy jest zwalniana również w okresie ciąży lub karmienia dziecka piersią.
4. Sprawność fizyczną żołnierza zawodowego ocenia się na podstawie ćwiczeń zróżnicowanych ze względu na płeć, grupy wiekowe oraz jednostki wojskowe i zajmowane stanowiska służbowe.
5. Na podstawie przeprowadzonego sprawdzianu wystawia się żołnierzowi zawodowemu ocenę sprawności fizycznej wyrażoną w skali od 5 do 2 (bardzo dobra, dobra, dostateczna i niedostateczna).
6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania sprawdzianu sprawności fizycznej;
  - 2) zakres ćwiczeń zróżnicowany ze względu na płeć, grupy wiekowe oraz jednostki wojskowe i zajmowane stanowiska służbowe;
  - 3) tryb zwalniania ze sprawdzianu sprawności fizycznej w danym roku kalendarzowym oraz dokumenty wymagane w tych sprawach;
  - 4) sposób dokumentowania niemożności przystąpienia do sprawdzianu sprawności fizycznej.
7. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 6, powinno uwzględniać terminy przeprowadzenia sprawdzianu sprawności fizycznej, opis prawidłowości wykonywanych ćwiczeń oraz kryteria oceniania żołnierzy zawodowych w czasie sprawdzianu, z zachowaniem jawności i obiektywizmu.

#### **Art. 51.**

1. Żołnierze zawodowi są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie informacje niejawne, z którymi zapoznali się podczas lub w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, w tym również informacje stanowiące tajemnicę innego państwa chronioną na zasadzie wzajemności na podstawie zawartych umów międzynarodowych.
2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej, jak i po zwolnieniu z niej.
3. Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić żołnierza w czynnej służbie wojskowej dowódca rodzaju Sił Zbrojnych, a żołnierza zwolnionego z czynnej

służby wojskowej – Minister Obrony Narodowej, z zastrzeżeniem przypadków określonych w przepisach ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.<sup>6)</sup>).

#### **Art. 52.**

1. Żołnierz zawodowy może pobierać naukę, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem przez niego zadań służbowych.
2. Żołnierz zawodowy pisemnie informuje o fakcie pobierania nauki dowódcę jednostki wojskowej, w której zajmuje stanowisko służbowe.
3. Żołnierz zawodowy może wystąpić do dowódcy, o którym mowa w ust. 2, z wnioskiem o udzielenie pomocy w związku z pobieraniem nauki.
4. Pomoc, o której mowa w ust. 3, może być udzielona wyłącznie w przypadkach, gdy poziom i kierunek nauki są zbieżne z wymaganiami kwalifikacyjnymi na zajmowanym lub na planowanym do wyznaczenia stanowisku służbowym.
5. Dowódca jednostki wojskowej, po uzyskaniu zgody od organu uprawnionego do wyznaczenia żołnierza zawodowego na wyższe od zajmowanego stanowisko służbowe, zawiera z żołnierzem zawodowym umowę, w której określa między innymi formę pomocy, o której mowa w ust. 3, a w szczególności pokrycie czesnego za naukę, zwrot należności z tytułu kosztów przejazdu na obszarze kraju oraz warunki zwrotu kosztów tej pomocy w przypadku przerwania nauki lub zwolnienia z zawodowej służby wojskowej z przyczyn, o których mowa w art. 111 pkt 1, 4, 6, 7, pkt 9 lit. a i pkt 11–16 oraz art. 112 ust. 1 pkt 1, w terminie określonym w umowie, nie dłuższym niż trzy lata od zakończenia nauki.

#### **Art. 53.**

Żołnierz zawodowy może być kierowany na studia lub naukę do szkoły wojskowej albo niewojskowej oraz na staż, kurs lub specjalizację w kraju lub za granicą.

#### **Art. 54.**

1. Z żołnierzem zawodowym, którego planuje się na koszt wojska skierować na studia lub naukę albo staż, kurs lub specjalizację w kraju lub za granicą, którego koszt przekracza sześciokrotność najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego, zawiera się umowę, która określa między innymi warunki zwrotu kosztów poniesionych na jego utrzymanie i naukę w przypadku przerwania kształcenia lub zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, przed określonym w umowie okresem służby wojskowej, z przyczyn, o których mowa w art.

---

<sup>6)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903 oraz z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686 i Nr 123, poz. 802.

111 pkt 1, 4, 6, 7, pkt 9 lit. a i pkt 11–16 oraz art. 112 pkt 1, w wysokości proporcjonalnej do czasu służby po zakończeniu tej nauki.

2. Organem uprawnionym do zawarcia umowy jest organ, który kieruje żołnierza zawodowego na studia lub naukę albo staż, kurs lub specjalizację w kraju lub za granicą.

#### **Art. 55.**

1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb udzielania żołnierzom zawodowym pomocy w związku z pobieraniem przez nich nauki, rodzaj, zakres i wysokość tej pomocy oraz szczegółowy tryb jej zwrotu, a także sposób dokumentowania poniesionych przez żołnierza zawodowego wydatków objętych pomocą;
- 2) tryb kierowania na studia lub naukę do szkoły wojskowej albo niewojskowej oraz na staż, kurs lub specjalizację w kraju lub za granicą i organy właściwe w tych sprawach;
- 3) wzory umów, o których mowa w art. 52 ust. 5 i art. 54 ust. 1.

2. Rozporządzenie powinno uwzględnić:

- 1) formy udzielanej pomocy;
- 2) rodzaje i formy nauki, na którą żołnierz zawodowy może być skierowany;
- 3) koszty na utrzymanie i naukę, które podlegają zwrotowi, w tym zakwaterowania, wyżywienia, umundurowania i nauki oraz dojazdu do miejsca jej pobierania, a także czesnego i stypendium, oraz określić sposób ich ustalania, a także zwrotu tych kosztów, zawarty w umowie, o której mowa w art. 52 i 54.

#### **Art. 56.**

1. Żołnierzowi zawodowemu nie wolno podejmować pracy zarobkowej i prowadzić działalności gospodarczej.
2. Za pracę zarobkową uważa się pracę świadczoną osobiście w ramach stosunku pracy lub na podstawie innego tytułu.
3. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy zajmuje stanowisko służbowe, może zezwolić żołnierzowi na wykonywanie pracy zarobkowej lub prowadzenie działalności gospodarczej, jeżeli:
  - 1) nie koliduje to z wykonywaniem zadań służbowych przez żołnierza;
  - 2) wpływa na podwyższenie jego kwalifikacji;
  - 3) nie narusza prestiżu żołnierza zawodowego;
  - 4) prowadzona działalność gospodarcza lub działalność podmiotu, u którego będzie świadczona praca, nie dotyczy wyrobów, o których mowa w przepisach w sprawie klasyfikacji wyrobów obronnych oraz dostaw, robót budowlanych i usług, przeznaczonych na zamówienie jednostek wojskowych.
4. Dowódca jednostki wojskowej w przypadku naruszenia warunków, o których mowa w ust. 3, może cofnąć zezwolenie na wykonywanie pracy zarobkowej lub prowadzenie działalności gospodarczej.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 3 i 4. Rozporządzenie powinno w szczególności określić dane jakie powinien zawierać wniosek żołnierza o zezwolenie na pracę lub prowadzenie działalności gospodarczej, z uwzględnieniem miejsca, charakteru i czasu pracy lub prowadzonej działalności gospodarczej, jaka ma być wykonywana, a także szczegółowe warunki odmowy lub cofnięcia zezwolenia.

#### **Art. 57.**

1. Żołnierz zawodowy nie może wchodzić w skład organów spółek, innych przedsiębiorców oraz fundacji, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Żołnierz zawodowy może uczestniczyć w zgromadzeniach akcjonariuszy lub zgromadzeniach wspólników.

#### **Art. 58.**

1. Oficerowie zawodowi, z wyjątkiem oficerów zajmujących stanowiska służbowe sędziów sądów wojskowych oraz stanowiska prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, oraz podoficerowie pełniący zawodową służbę wojskową w organach finansowych i logistycznych są zobowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach handlowych, o nabytym przez żołnierza zawodowego albo jego małżonka od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia przez małżonka żołnierza zawodowego funkcji w spółkach handlowych lub spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.
2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, żołnierz zawodowy składa Ministrowi Obrony Narodowej za pośrednictwem Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej.
3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.
4. Informacje zawarte w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 1, stanowią tajemnicę służbową, chyba że żołnierz zawodowy, który złożył oświadczenie, wyraził pisemną zgodę na ich ujawnienie. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Minister Obrony Narodowej może je ujawnić pomimo braku zgody składającego oświadczenie.
5. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, przechowuje się przez sześć lat.
6. Do złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio formularz określony przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584), dotyczącymi oświadczenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 tej ustawy.

7. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, szczegółowe warunki i tryb składania oświadczeń o stanie majątkowym.

#### **Art. 59.**

1. Żołnierz zawodowy jest obowiązany poinformować pisemnie dowódcę jednostki wojskowej, w której zajmuje stanowisko służbowe, o zamiarze wyjazdu i pobytu za granicą w celach niezwiązanych z zawodową służbą wojskową.
2. Dowódca jednostki wojskowej może zakazać żołnierzowi zawodowemu wyjazdu za granicę w celach niezwiązanych z zawodową służbą wojskową, jeżeli wymaga tego wzgląd na przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 196, poz. 1631, z późn. zm.<sup>7)</sup>) albo istotne sprawy organizacyjne.
3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, tryb informowania przez żołnierza zawodowego o zamiarze wyjazdu i pobytu za granicą oraz postępowania w sprawach wydawania zakazu wyjazdu za granicę. Rozporządzenie to określi w szczególności formę zawiadomienia i dane, jakie powinny być w nim zawarte, oraz szczegółowe warunki i tryb wydania zakazu, z uwzględnieniem uproszczonych procedur małego ruchu granicznego.

#### **Art. 60.**

1. Wymiar czasu służby żołnierzy zawodowych jest określony ich zadaniami służbowymi.
2. Zadania służbowe żołnierzy zawodowych powinny być ustalane przez przełożonych w sposób pozwalający na ich wykonywanie w ramach czterdziestu godzin służby w tygodniu. Wykonywanie zadań służbowych nie może przekraczać przeciętnie czterdziestu ośmiu godzin w tygodniu, w czteromiesięcznym okresie rozliczeniowym.
3. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje w każdej dobie prawo do co najmniej jedenastu godzin nieprzerwanego odpoczynku.
4. Przepisy ust. 2 i 3 nie mają zastosowania do żołnierzy zawodowych realizujących zadania o charakterze nadzwyczajnym niezbędne do ochrony interesów państwa, w szczególności: biorących udział w zapobieganiu skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej oraz w celu ich usunięcia, pełniących służby i dyżury, odbywających ćwiczenia i szkolenia poligonowe (morskie) oraz pełniących służbę wojskową poza granicami państwa.
5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, dodatkowe dni wolne od służby, rozkład czasu służby w tygodniu, sposób udzielania czasu wolnego oraz sposób prowadzenia ewidencji czasu służby, a także okoliczności powodujące przekroczenie tygodniowego czasu służby. Rozporządzenie powinno w szczególności tak określić rozkład czasu służby w tygodniu, aby ustalać zadania służbowe w ramach czterdziestu godzin w pięciodniowym tygodniu służby.

---

<sup>7)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 149, poz. 1078, Nr 218, poz. 1592 i Nr 220, poz. 1600 oraz z 2007 r. Nr 25, poz. 162.

**Art. 60a.**

1. Żołnierz zawodowy jest obowiązany uprzedzić bezpośredniego przełożonego o niemożności stawienia się do służby lub spóźnieniu z przyczyny z góry wiadomej lub możliwej do przewidzenia oraz określić przewidywany czas trwania nieobecności.
2. W razie niestawienia się do służby lub spóźnienia z innej przyczyny niż określona w ust. 1, żołnierz zawodowy jest obowiązany poinformować bezpośredniego przełożonego tego samego dnia o przyczynie nieobecności w służbie i przewidywanym czasie jej trwania lub przyczynie spóźnienia.
3. W razie zaistnienia przyczyny uniemożliwiającej dopełnienie obowiązku, o którym mowa w ust. 2, żołnierz zawodowy jest obowiązany poinformować o przyczynie nieobecności w służbie i przewidywanym czasie jej trwania lub przyczynie spóźnienia, niezwłocznie po ustaniu tej przyczyny.
4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1–3, żołnierz zawodowy jest obowiązany poinformować bezpośredniego przełożonego osobiście lub za pośrednictwem innej osoby, przez środek łączności lub drogą pocztową. Za datę przekazania informacji drogą pocztową uważa się datę stempla pocztowego.

**Art. 60b.**

Zwolnienie żołnierza zawodowego od zajęć służbowych z powodu choroby następuje na podstawie zaświadczenia lekarskiego wystawionego zgodnie z art. 55 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267, z późn. zm.<sup>8)</sup>).

**Art. 61.**

1. Żołnierze zawodowi otrzymują corocznie urlop wypoczynkowy w wymiarze dwudziestu sześciu dni roboczych.
2. Jeżeli ważne względy służbowe nie pozwalają na udzielenie żołnierzowi zawodowemu urlopu wypoczynkowego w całości lub w części w danym roku kalendarzowym, urlopu tego udziela się w ciągu następnego roku kalendarzowego.
3. Decyzję w sprawie przesunięcia żołnierzowi zawodowemu urlopu wypoczynkowego podejmuje dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zajmuje stanowisko służbowe. Dowódca jednostki wojskowej jest zobowiązany skierować żołnierza na przesunięty urlop wypoczynkowy, aby wykorzystał go najpóźniej w terminie określonym w ust. 2.
4. Za dni robocze, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 62 ust. 1–4 i 7, ust. 8 pkt 2 oraz ust. 11, uważa się wszystkie dni, z wyjątkiem niedziel i świąt określonych w przepisach ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 28, z późn. zm.<sup>9)</sup>) oraz dodatkowych dni wolnych od służby określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 60 ust. 5.

<sup>8)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 47, poz. 318 i Nr 115, poz. 792 oraz z 2008 r. Nr 93, poz. 582 i Nr 119, poz. 771.

<sup>9)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1960 r. Nr 51, poz. 297, z 1989 r. Nr 29, poz. 154 oraz z 1990 r. Nr 28, poz. 159 i 160.

**Art. 62.**

1. Żołnierz zawodowy zajmujący stanowisko służbowe pracownika naukowego, naukowo-dydaktycznego, dydaktycznego lub badawczo-technicznego otrzymuje corocznie dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze dwunastu dni roboczych.
2. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia otrzymuje corocznie, w zależności od ustalonego w odrębnych przepisach stopnia szkodliwości, dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze:
  - 1) pięciu dni roboczych – przy pierwszym stopniu szkodliwości;
  - 2) siedmiu dni roboczych – przy drugim stopniu szkodliwości;
  - 3) dziesięciu dni roboczych – przy trzecim stopniu szkodliwości;
  - 4) piętnastu dni roboczych – przy czwartym stopniu szkodliwości.
3. Żołnierz zawodowy, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi właściwościami zajmowanego stanowiska służbowego, otrzymuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze do piętnastu dni roboczych rocznie.
4. Żołnierzowi zawodowemu, w zależności od stażu czynnej służby wojskowej, udziela się corocznie dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze:
  - 1) pięciu dni roboczych – po osiągnięciu piętnastu lat czynnej służby wojskowej;
  - 2) dziesięciu dni roboczych – po osiągnięciu dwudziestu lat czynnej służby wojskowej;
  - 3) piętnastu dni roboczych – po osiągnięciu dwudziestu pięciu lat czynnej służby wojskowej.
5. Żołnierz zawodowy zajmujący stanowisko służbowe sędziego wojskowego lub prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury otrzymuje dodatkowy urlop wypoczynkowy na zasadach i w wymiarze określonych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.
6. W razie zbiegu uprawnień do dodatkowych urlopów wypoczynkowych z różnych tytułów żołnierzowi zawodowemu przysługuje tylko jeden urlop w wymiarze najkorzystniejszym, z wyjątkiem dodatkowego urlopu z tytułu szkodliwych dla zdrowia warunków służby, z zastrzeżeniem ust. 7.
7. Łączny wymiar urlopu wypoczynkowego i dodatkowych urlopów wypoczynkowych w danym roku kalendarzowym nie może przekroczyć pięćdziesięciu dni roboczych.
8. Żołnierzowi zawodowemu może być udzielony urlop:
  - 1) zdrowotny – w wymiarze do sześciu miesięcy;
  - 2) okolicznościowy – w wymiarze jednorazowo nie dłuższym niż pięć dni roboczych, z zastrzeżeniem ust. 12.
9. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu przez właściwy organ na naukę i żołnierzowi, któremu udzielono pomocy finansowej w związku z pobieraniem nauki, przysługuje urlop szkoleniowy.

10. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy zajmuje stanowisko służbowe, udziela żołnierzowi urlopu wypoczynkowego i dodatkowego urlopu wypoczynkowego, przysługującego w danym roku kalendarzowym, na podstawie planu urlopów.
11. Żołnierz zawodowy może otrzymać zwolnienie od zajęć służbowych w razie konieczności sprawowania osobistej opieki nad najbliższym członkiem rodziny, nieprzekraczające jednak łącznie pięćdziesięciu dni roboczych w roku kalendarzowym.
12. W szczególnie uzasadnionych przypadkach żołnierzowi zawodowemu, który wykorzystał zwolnienie od zajęć służbowych w związku z koniecznością sprawowania opieki nad najbliższym członkiem rodziny i nadal opiekę tę musi osobiście sprawować, może być udzielony urlop okolicznościowy w wymiarze do dziesięciu miesięcy.
13. Najbliższym członkiem rodziny żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 11 i 12, są jego małżonek, dzieci i rodzice.

### **Art. 63.**

1. Żołnierza zawodowego można odwołać z urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego, a także wstrzymać udzielenie mu urlopu w całości lub w części z ważnych względów służbowych. Termin urlopu może być także przesunięty na wniosek żołnierza zawodowego, umotywowany ważnymi względami.
2. Żołnierzowi zawodowemu odwołanemu z urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego albo któremu wstrzymano udzielenie takiego urlopu przysługuje zwrot kosztów spowodowanych odwołaniem lub wstrzymaniem urlopu.
3. Odwołania żołnierza zawodowego z urlopu wypoczynkowego i dodatkowego urlopu wypoczynkowego lub wstrzymania udzielenia takiego urlopu może dokonać dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zajmuje stanowisko służbowe.
4. Dowódca jednostki wojskowej, który odwołał żołnierza zawodowego z urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego albo wstrzymał udzielenie takiego urlopu, orzeka, na wniosek żołnierza, o zwrocie kosztów spowodowanych odwołaniem lub wstrzymaniem urlopu.

### **Art. 64.**

1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) stanowiska służbowe, na których pełnienie zawodowej służby wojskowej jest uciążliwe lub szkodliwe dla zdrowia albo posiadające szczególne właściwości, ze względu na zajmowanie których udziela się dodatkowego urlopu wypoczynkowego;
  - 2) tryb orzekania o potrzebie udzielenia urlopu zdrowotnego i organy właściwe w tych sprawach;
  - 3) szczegółowe warunki i tryb udzielania urlopów, o których mowa w art. 61 i art. 62 ust. 1–4 i 12, oraz wymiar urlopu, o którym mowa w art. 62 ust. 3 i ust. 8 pkt 2 oraz ust. 9;

- 4) szczegółowe warunki i tryb odwoływania z urlopu wypoczynkowego i dodatkowego urlopu wypoczynkowego, a także wstrzymania udzielenia takiego urlopu oraz zwracania kosztów spowodowanych odwołaniem lub wstrzymaniem urlopu i sposób ich obliczania;
  - 5) szczegółowe warunki i tryb udzielania żołnierzom zawodowym zwolnienia od zajęć służbowych, o którym mowa w art. 62 ust. 11.
2. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, określając stanowiska służbowe, na których pełnienie zawodowej służby wojskowej jest uciążliwe lub szkodliwe dla zdrowia albo które posiadają szczególne właściwości, a także określając wymiar urlopu szkoleniowego, powinno nawiązywać do podobnych lub takich samych stanowisk ustalonych na podstawie przepisów prawa pracy. Określając warunki odwoływania żołnierzy zawodowych z urlopu wypoczynkowego i dodatkowego urlopu wypoczynkowego lub wstrzymania udzielenia urlopu, rozporządzenie powinno ograniczyć taką możliwość do przypadków wyjątkowych, a także przewidywać, że zwrot kosztów poniesionych przez żołnierza w związku z odwołaniem lub wstrzymaniem udzielenia urlopu powinien następować w pełnej wysokości. Rozporządzenie powinno przewidywać, że zwolnienie żołnierza zawodowego od zajęć służbowych w celu sprawowania osobistej opieki nad najbliższym członkiem rodziny powinno mieć w szczególności miejsce dopiero wtedy, gdy opieki takiej nie może sprawować małżonek żołnierza lub inny członek rodziny.

#### **Art. 65.**

1. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje urlop macierzyński na zasadach i w wymiarze określonych w przepisach ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.<sup>10)</sup>).
2. Żołnierzowi zawodowemu – kobiecie będącej w ciąży lub karmiącej dziecko piersią:
  - 1) nie powierza się obowiązków w wymiarze przekraczającym czterdziestu godzin służby w tygodniu i w porze nocnej;
  - 2) nie deleguje się poza miejsce pełnienia służby – bez zgody żołnierza zawodowego – kobiety;
  - 3) nie powierza się wykonywania zadań służbowych szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 176 Kodeksu pracy.
3. Żołnierz zawodowy – kobieta karmiąca dziecko piersią ma prawo do dwóch półgodzinnych przerw wliczanych do czasu służby. W przypadku karmienia więcej niż jednego dziecka, żołnierz zawodowy – kobieta ma prawo do dwóch

---

<sup>10)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672 oraz z 2008 r. Nr 93, poz. 586 i Nr 116, poz. 740.

przerw po 45 minut każda. Przerwy na karmienie mogą być na wniosek żołnierza zawodowego – kobiety udzielane łącznie.

4. Żołnierza zawodowego – kobietę, sprawującą opiekę nad dzieckiem do lat czterech, pozostającą w związku małżeńskim z innym żołnierzem, nie deleguje się bez jej zgody poza miejsce pełnienia zawodowej służby wojskowej, w tym samym czasie co współmałżonka.
5. Przepis ust. 4 stosuje się również do żołnierza zawodowego samotnie wychowującego dziecko do lat czterech.

#### **Art. 66.**

1. Żołnierze zawodowi otrzymują umundurowanie, wyekwipowanie i uzbrojenie oraz, w określonych przypadkach, wyżywienie albo równoważnik pieniężny w zamian za te należności.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) szczegółowe warunki i normy umundurowania oraz wyekwipowania, w tym w ubiory cywilne, żołnierzy zawodowych;
  - 2) szczegółowe warunki i normy uzbrojenia żołnierzy zawodowych;
  - 3) przypadki, w których żołnierzom zawodowym przysługuje bezpłatne wyżywienie, i normy tego wyżywienia.

Rozporządzenie powinno w szczególności uwzględniać specyfikę umundurowania poszczególnych rodzajów wojsk i służb oraz charakter wykonywania zadań służbowych. Rozporządzenie, określając szczegółowe warunki i normy umundurowania, wyekwipowania, uzbrojenia, a także wyżywienia, powinno ustalać w szczególności rodzaje tych norm oraz krąg żołnierzy zawodowych uprawnionych do bezpłatnego wyżywienia.

3. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) wysokość równoważników pieniężnych przysługujących w zamian za umundurowanie i wyekwipowanie, w tym za ubiory cywilne, niewydane w naturze, oraz warunki i tryb ich wypłacania, a także organy właściwe w tych sprawach;
  - 2) wysokość równoważników pieniężnych przysługujących w zamian za bezpłatne wyżywienie, niewydane w naturze, oraz warunki i tryb ich wypłacania, a także organy właściwe w tych sprawach.
4. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3, powinno w szczególności uwzględniać rodzaje umundurowania i wyekwipowania żołnierzy zawodowych, którym ono przysługuje, i terminy wypłacania równoważnika. Ponadto powinno określać warunki wypłacania równoważnika w przypadku szycia przedmiotów wydawanych w naturze, szytych na miarę i za wykonywanie (uzupełnienie) haftów. W rozporządzeniu należy określić sposób postępowania w przypadku konieczności wykonania poprawek krawieckich i zasady wypłacania równoważnika za przedłużenie okresu używalności należnych przedmiotów wydawanych w naturze. Rozporządzenie powinno uregulować tryb postępowania w stosunku do żołnierzy zawodowych, którzy nie wykorzystują równoważnika zgodnie z jego przeznaczeniem. W rozporządzeniu należy określić wysokość poszczególnych równoważników. W zakresie równoważników pieniężnych przysługujących w

zamian za bezpłatne wyżywienie rozporządzenie powinno w szczególności uwzględniać żołnierzy zawodowych, którym przysługuje równoważnik pieniężny w zamian za to wyżywienie, i przypadki jego wypłacania oraz warunki określania jego wartości pieniężnej i przysługującej wysokości.

#### Art. 67.

1. Żołnierze zawodowi są objęci obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego i korzystają ze świadczeń na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135, z późn. zm.<sup>11)</sup>).
2. Żołnierzom zawodowym przysługują bezpłatne badania profilaktyczne na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 125, poz. 1317 oraz z 2006 r. Nr 141, poz. 1011).
3. Żołnierzy zawodowych skierowanych do służby poza granicami państwa obejmuje się bezpłatnymi badaniami lekarskimi i szczepieniami profilaktycznymi.
4. Żołnierzy zawodowych powracających do kraju po zakończeniu służby poza granicami obejmuje się bezpłatnymi badaniami, z możliwością skierowania na turnusy leczniczo-profilaktyczne.
5. Turnusy leczniczo-profilaktyczne obejmują działania leczniczo-rehabilitacyjne, którym podlegają żołnierze zawodowi chorzy lub ranni po wyleczeniu oraz którzy doznali urazu psychicznego, zapewniając im fachową opiekę leczniczo-profilaktyczną.
6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) zakres badań lekarskich, o których mowa w ust. 3 i 4;
  - 2) rodzaje i wzory dokumentów wystawionych po przeprowadzeniu obowiązujących badań przed wyjazdem i po zakończeniu służby poza granicami państwa;
  - 3) kalendarz obowiązujących szczepień przed wyjazdem do służby poza granicami państwa;
  - 4) grupy żołnierzy zawodowych, którzy kierowani są na turnusy leczniczo-profilaktyczne;
  - 5) tryb kierowania żołnierzy zawodowych na turnusy leczniczo-profilaktyczne oraz program tych turnusów.
7. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 6, powinno określić w szczególności jednostki organizacyjne wykonujące badania oraz wzory i rodzaje wydawanych dokumentów. Rozporządzenie ustali także organ kierujący żołnierzami na turnusy leczniczo-profilaktyczne oraz miejsce i szczegółowy program turnusów. Przedstawiony kalendarz szczepień musi być zgodny z obowiązującymi przepisami sanitarnymi. Rozporządzenie powinno przewidywać możliwości ewentualnego

---

<sup>11)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 94, poz. 788, Nr 132, poz. 1110, Nr 138, poz. 1154, Nr 157, poz. 1314, Nr 164, poz. 1366, Nr 169, poz. 1411 i Nr 179, poz. 1485, z 2006 r. Nr 75, poz. 519, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 143, poz. 1030, Nr 170, poz. 1217, Nr 191, poz. 1410, Nr 227, poz. 1658 i Nr 249, poz. 1824, z 2007 r. Nr 64, poz. 427 i 433, Nr 82, poz. 559, Nr 115, poz. 793, Nr 133, poz. 922, Nr 166, poz. 1172, Nr 171, poz. 1208 i Nr 176, poz. 1243 oraz z 2008 r. Nr 52, poz. 305 i Nr 70, poz. 416.

dalszego leczenia (rehabilitacji) żołnierzy po zakończeniu pobytu na turnusie leczniczo-profilaktycznym.

#### **Art. 68.**

1. Żołnierzowi zawodowemu oraz jego małżonkowi i dzieciom pozostającym na jego utrzymaniu przysługuje prawo do bezpłatnego przejazdu raz w roku do wybranej miejscowości w kraju i z powrotem. Koszty przejazdu pokrywa się z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.
2. W razie niewykorzystania przysługującego przejazdu żołnierz zawodowy oraz inne osoby uprawnione, o których mowa w ust. 1, otrzymują zryczałtowany ekwiwalent pieniężny w kwocie odpowiadającej cenie biletu pociągu pospiesznego na odległość jednego tysiąca kilometrów, z uwzględnieniem przysługującej klasy pociągu i posiadanych uprawnień do przejazdów ulgowych.
3. Żołnierzowi zawodowemu korzystającemu z zakwaterowania tymczasowego i posiadającemu małżonka lub dzieci pozostające na jego utrzymaniu przysługuje raz w miesiącu prawo do bezpłatnego przejazdu do miejsca zamieszkania tych osób i z powrotem. Koszty przejazdu pokrywa się z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.
4. Osobom, o których mowa w ust. 1, mogą być przyznane także inne świadczenia socjalno-bytowe w postaci pomocy finansowej i rzeczowej.
5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) szczegółowe warunki i tryb korzystania z uprawnień, o których mowa w ust. 1–3;
  - 2) rodzaj i zakres świadczeń, o których mowa w ust. 4.
6. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 5, powinno w szczególności określić formę realizacji prawa do przejazdu, którego koszt pokrywa się z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej, z uwzględnieniem przejazdu środkiem transportu wybranym przez żołnierza zawodowego, i sposób wyznaczania trasy przejazdu oraz obliczania kosztów tego przejazdu, a także termin wypłaty ekwiwalentu w przypadku niewykorzystania przysługującego przejazdu. W przypadku świadczeń socjalno-bytowych rozporządzenie powinno w szczególności określać rodzaj i zakres podmiotowy świadczenia, warunki korzystania z tego świadczenia, sposób jego realizacji, a w przypadku świadczeń finansowych ich wysokość, sposób obliczania, terminy rozliczeń oraz terminy ich wypłaty.

#### **Art. 68a.**

1. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje zwrot kosztów poniesionych na pomoc prawną, jeżeli postępowanie przygotowawcze wszczęte przeciwko niemu o przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych zostanie zakończone prawomocnym orzeczeniem o umorzeniu.
2. Koszty w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego obrońcy, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058, z późn.

zm.<sup>12)</sup>), zwraca się ze środków części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

3. W zakresie nieuregulowanym w ust. 1 i 2 do zwrotu kosztów poniesionych na pomoc prawną stosuje się przepisy działu XIV ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.<sup>13)</sup>).

#### **Art. 69.**

Żołnierz zawodowy ma prawo do zakwaterowania oraz innych świadczeń z tym związanych na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2005 r. Nr 41, poz. 398, z późn. zm.<sup>14)</sup>).

#### **Art. 70.**

1. Przełożeni ponoszą odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny służby żołnierzy zawodowych i są obowiązani zapewnić warunki ochrony ich życia i zdrowia przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.
2. Żołnierz zawodowy zobowiązany jest do przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.
3. W zakresie wymienionym w ust. 1 i 2 do żołnierzy zawodowych stosuje się odpowiednio przepisy działu dziesiątego ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, z wyjątkiem art. 209, art. 210, art. 230 § 2, art. 232, art. 234 § 2, art. 235, art. 237, art. 237<sup>1</sup>, art. 237<sup>7</sup> § 1 pkt 1 i § 2–4, art. 237<sup>8</sup> § 1, art. 237<sup>9</sup> § 3 oraz art. 237<sup>11</sup> § 4.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki stosowania do żołnierzy zawodowych przepisów Kodeksu pracy w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, uwzględniające szczególny charakter zawodowej służby wojskowej oraz struktury organizacyjne Sił Zbrojnych. Rozporządzenie powinno także określać organy wojskowe i zakres ich kompetencji w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania zadań służbowych przez żołnierzy zawodowych.

---

<sup>12)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1069 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361, Nr 169, poz. 1417 i Nr 264, poz. 2205, z 2006 r. Nr 75, poz. 529, Nr 218, poz. 1592 oraz z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571 i Nr 99, poz. 664.

<sup>13)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i poz. 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903 oraz z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802 i Nr 182, poz. 1133.

<sup>14)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 132, poz. 1110 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 170, poz. 1217 i Nr 249, poz. 1832.

## Rozdział 5

### Uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy zawodowych

#### Art. 71.

1. Żołnierze zawodowi otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne określone w ustawie.
2. Przeciętne uposażenie żołnierzy zawodowych stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość określa ustawa budżetowa.
3. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 2. Ustalając wielokrotność kwoty bazowej, rozporządzenie powinno uwzględnić prestiż zawodu żołnierza zawodowego, a także warunki, o których mowa w art. 3 ust. 3.
4. Przez przeciętne uposażenie, o którym mowa w ust. 2, rozumie się uposażenie wraz z miesięczną równowartością dodatkowego uposażenia rocznego.

#### Art. 72.

1. Uposażenie żołnierzy zawodowych składa się z uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia.
2. Z tytułu pełnienia zawodowej służby wojskowej żołnierz zawodowy otrzymuje tylko jedno uposażenie.

#### Art. 73.

1. Żołnierze zawodowi otrzymują następujące inne należności pieniężne:
  - 1) zasiłki na zagospodarowanie;
  - 2) dodatkowe uposażenie roczne;
  - 3) nagrody i zapomogi;
  - 4) nagrody jubileuszowe;
  - 5) należności za podróże i przeniesienia służbowe;
  - 6) gratyfikacje urlopowe;
  - 7) dodatkowe wynagrodzenie za dodatkowo powierzone czasowe pełnienie obowiązków służbowych i za wykonywanie czynności powierzonych wykraczających poza zadania wynikające z zajmowanego stanowiska służbowego;
  - 8) należności związane z pełnieniem zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa;
  - 9) należności związane ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej.
2. W razie śmierci żołnierza zawodowego lub członka jego rodziny przysługują:
  - 1) zasiłek pogrzebowy;
  - 2) odprawa pośmiertna;
  - 3) pokrycie kosztów pogrzebu z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

**Art. 74.**

1. Wyплаты uposażenia oraz innych należności, o których mowa w art. 73, dokonuje jednostka wojskowa lub instytucja cywilna, na której zaopatrzeniu finansowym żołnierz pozostaje, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Żołnierzowi pełniącemu służbę w instytucji cywilnej oraz w jednostce organizacyjnej, dla której Minister Obrony Narodowej jest organem założycielskim, albo nadzorowanej przez Ministra Obrony Narodowej, niebędącej jednostką budżetową:
  - 1) zasiłek na zagospodarowanie,
  - 2) nagrodę jubileuszową,
  - 3) gratyfikację urlopową,
  - 4) należności za przeniesienie służbowe,
  - 5) należności związane ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej, z wyjątkiem ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystane urlopy wypoczynkowe,
  - 6) należności i świadczenia pośmiertne, o których mowa w art. 73 ust. 2– wypłaca wojskowa jednostka budżetowa, na której zaopatrzeniu logistycznym żołnierz pozostaje.

**Art. 75.**

1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych należności, o których mowa w art. 73, ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.
2. Bieg przedawnienia roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych należności, o których mowa w art. 73, przerywa:
  - 1) każda czynność przed organem właściwym do rozpatrzenia roszczenia podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia;
  - 2) uznanie roszczenia.
3. W razie zwłoki w wypłacie uposażenia i innych należności, o których mowa w art. 73, żołnierzowi zawodowemu przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie lub inna należność pieniężna stały się wymagalne.

**Art. 76.**

1. Prawo do uposażenia powstaje z dniem rozpoczęcia przez żołnierza zawodowego pełnienia zawodowej służby wojskowej.
2. Zmiana wysokości uposażenia następuje:
  - 1) z dniem powstania okoliczności uzasadniających tę zmianę – w przypadku zaistnienia okoliczności powodujących podwyższenie uposażenia;

- 2) z pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały okoliczności uzasadniające tę zmianę – w razie zaistnienia okoliczności powodujących obniżenie uposażenia.
3. Jeżeli prawo do uposażenia powstało lub podwyższenie wysokości tego uposażenia nastąpiło w trakcie miesiąca kalendarzowego, uposażenie za czas do końca tego miesiąca oblicza się w wysokości 1/30 części miesięcznego uposażenia za każdy dzień.
4. Prawo do uposażenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym żołnierz zawodowy został zwolniony z zawodowej służby wojskowej, zaginął lub zmarł.

#### **Art. 77.**

Uposażenie i inne należności, o których mowa w art. 73, pobrane przez żołnierza zawodowego, przysługujące mu według zasad obowiązujących w dniu wypłaty, nie podlegają zwrotowi, jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej.

#### **Art. 78.**

1. Wysokość uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego jest uzależniona od grupy uposażenia, do której zostało zaszeregowane zajmowane przez niego stanowisko służbowe.
2. Żołnierz powołany do zawodowej służby wojskowej otrzymuje do czasu objęcia pierwszego stanowiska służbowego uposażenie zasadnicze najniższe w danym korpusie kadry zawodowej Sił Zbrojnych.
3. Żołnierzowi zawodowemu wyznaczonemu na stanowisko służbowe uposażenie zasadnicze w wysokości wynikającej z ust. 1 przysługuje od dnia objęcia tego stanowiska.
4. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, grupy uposażenia dla poszczególnych stopni etatowych. Rozporządzenie powinno umożliwić zróżnicowanie grup uposażenia w zależności od rangi stanowiska, zakresu wykonywanych zadań służbowych, ponoszonej odpowiedzialności i wymaganych kwalifikacji. Uwzględniając powyższe uwarunkowania, rozporządzenie może określać jedną grupę lub kilka grup uposażenia na stanowiskach służbowych o określonym stopniu etatowym.
5. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia zasadniczego dla poszczególnych grup uposażenia, z uwzględnieniem, że stawka uposażenia zasadniczego dla najniższej grupy uposażenia nie będzie niższa niż wysokość kwoty bazowej, o której mowa w art. 71 ust. 2.

#### **Art. 79.**

Żołnierz zawodowy wyznaczony na stanowisko służbowe zaszeregowane do niższej grupy uposażenia zachowuje prawo do stawki uposażenia zasadniczego pobieranego na poprzednio zajmowanym stanowisku do czasu uzyskania wyższej stawki uposażenia zasadniczego.

**Art. 80.**

1. Żołnierze zawodowi otrzymują następujące dodatki do uposażenia zasadniczego:

- 1) dodatek specjalny – za szczególne właściwości lub warunki pełnienia zawodowej służby wojskowej;
- 2) dodatek służbowy – za pełnienie zawodowej służby wojskowej na określonych stanowiskach dowódczych i kierowniczych lub samodzielnych albo w określonych jednostkach wojskowych;
- 3) dodatek za długoletnią służbę wojskową.

*[2. W przypadku gdy miesięczne uposażenie żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowisku służbowym aplikanta, asesora lub sędziego sądu wojskowego albo aplikanta, asesora lub prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury jest niższe od miesięcznego wynagrodzenia przysługującego na równorzędnym stanowisku aplikanta, asesora lub sędziego sądu powszechnego albo aplikanta, asesora lub prokuratora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, żołnierzowi przysługuje dodatek wyrównawczy w wysokości różnicy między tym wynagrodzeniem a uposażeniem należnym na zajmowanym stanowisku.]*

**<2. W przypadku, gdy miesięczne uposażenie żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowisku służbowym sędziego sądu wojskowego albo asesora lub prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury jest niższe od miesięcznego wynagrodzenia przysługującego na równorzędnym stanowisku sędziego sądu powszechnego albo asesora lub prokuratora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, żołnierzowi przysługuje dodatek wyrównawczy w wysokości różnicy między tym wynagrodzeniem a uposażeniem należnym na zajmowanym stanowisku.>**

nowe brzmienie ust. 2 i 7 w art. 80 wchodzi w życie z dn. 4.03.2009 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 26, poz. 157)

3. Dodatki do uposażenia zasadniczego mogą być ustalone w stawkach miesięcznych, dziennych albo za wykonanie określonych czynności; dodatki ustalone w stawkach miesięcznych są dodatkami o charakterze stałym.
4. Dodatki do uposażenia przyznaje, w formie decyzji, organ, o którym mowa w art. 104.
5. Organ, który przyznał dodatek do uposażenia, w przypadku niewykonywania zadań uzasadniających wypłacanie dodatku, może zawiesić, obniżyć albo wstrzymać jego wypłacanie, w formie decyzji.
- 5a. Żołnierzowi zawodowemu spełniającemu równocześnie warunki do otrzymywania dodatków specjalnych o charakterze stałym z kilku tytułów, przysługuje jeden dodatek specjalny w wyższej stawce miesięcznej. Przepis stosuje się odpowiednio w przypadku zbiegu uprawnień do dodatku służbowego.
- 5b. Żołnierzowi zawodowemu, który otrzymywał dodatki, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, przyznaje się te dodatki w ostatnim miesiącu pełnienia służby, w wysokości uzależnionej od okresu ich otrzymywania.
6. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki otrzymywania dodatków do uposażenia zasadniczego oraz ich wysokość. Rozporządzenie powinno przede wszystkim określić szczególne właściwości lub warunki pełnienia zawodowej służby wojskowej uprawniające żołnierzy zawodowych do otrzymywania dodatku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, stanowiska służbowe, których

zajmowanie uprawnia do dodatku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, oraz okresy czynnej służby wojskowej, od których jest uzależniona wysokość dodatku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, a także szczegółowe warunki i tryb ich przyznawania, zawieszania, obniżania i wstrzymywania.

*[7. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki otrzymywania dodatku wyrównawczego, o którym mowa w ust. 2, z uwzględnieniem określenia składników uposażenia i wynagrodzenia przyjmowanych przy obliczaniu dodatku wyrównawczego oraz sposób ustalania porównywanego wynagrodzenia aplikantów i asesorów wynikający z obowiązujących żołnierzy zawodowych zasad opłacania składek na powszechne obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe, a także terminy wypłacania tego dodatku.]*

**<7. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki otrzymywania dodatku wyrównawczego, o którym mowa w ust. 2, z uwzględnieniem określenia składników uposażenia i wynagrodzenia przyjmowanych przy obliczaniu dodatku wyrównawczego, oraz sposób ustalania porównywanego wynagrodzenia asesorów wynikający z obowiązujących żołnierzy zawodowych zasad opłacania składek na powszechne obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe, a także terminy wypłacania tego dodatku.>**

#### **Art. 81.**

1. Uposażenie zasadnicze i dodatki o charakterze stałym są wypłacane miesięcznie z góry, w pierwszym dniu roboczym miesiąca, za który przysługują.
2. Dodatki do uposażenia zasadniczego inne niż wymienione w ust. 1 wypłaca się nie później niż do dziesiątego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym żołnierz zawodowy spełnił warunki uzasadniające ich przyznanie.
3. Inne należności, o których mowa w art. 73, wypłaca się w terminie czternastu dni od dnia, w którym żołnierz zawodowy spełnił warunki uzasadniające otrzymanie tych należności albo właściwy organ podjął decyzję o przyznaniu żołnierzowi tych należności, w przypadku gdy przyznanie prawa do należności lub określenie ich wysokości jest uzależnione od wydania takiej decyzji, z zastrzeżeniem art. 83 ust. 5, art. 92 ust. 2 i art. 96 ust. 6.
4. Uposażenie i inne należności, o których mowa w art. 73, są płatne bezpośrednio do rąk żołnierza zawodowego, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Uposażenie i inne należności, o których mowa w art. 73, mogą być wypłacane w formie bezgotówkowej, na warunkach ustalonych w pisemnym porozumieniu między płatnikiem i żołnierzem zawodowym.

#### **Art. 82.**

1. Żołnierzowi zawodowemu, z którym po raz pierwszy zawarto kontrakt na pełnienie służby stałej lub kontrakt na pełnienie służby terminowej przez okres nie krótszy niż pięć lat, przysługuje zasiłek na zagospodarowanie po objęciu stanowiska służbowego.
2. Zasiłek na zagospodarowanie przysługuje w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

**Art. 83.**

1. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową przez okres całego roku kalendarzowego nabywa prawo do dodatkowego uposażenia rocznego w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.
- 1a. Żołnierz zawodowy, o którym mowa w art. 20 ust. 1a, nabywa prawo do dodatkowego uposażenia rocznego w wysokości proporcjonalnej do liczby miesięcy kalendarzowych, za które żołnierzowi przysługiwało uposażenie miesięczne w pełnej wysokości.
2. W razie pełnienia przez żołnierza zawodowego zawodowej służby wojskowej przez część roku kalendarzowego dodatkowe uposażenie roczne przysługuje w wysokości proporcjonalnej do liczby miesięcy kalendarzowych, za które żołnierzowi przysługiwało uposażenie miesięczne w pełnej wysokości.
3. Żołnierzowi zawodowemu powołanemu do zawodowej służby wojskowej w trakcie roku kalendarzowego dodatkowe uposażenie roczne za ten rok przysługuje, jeżeli żołnierz pełnił służbę przez okres co najmniej sześciu miesięcy kalendarzowych.
- 3a. Żołnierzowi, o którym mowa w ust. 1a, który w roku zwolnienia z zawodowej służby wojskowej nie nabył prawa do dodatkowego uposażenia rocznego, w przypadku zwolnienia go z zawodowej służby wojskowej, w razie spełniania warunków do przyznania emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej, przysługuje dodatkowe uposażenie roczne w wysokości 1/12 miesięcznego uposażenia przysługującego w ostatnim miesiącu pełnienia zawodowej służby wojskowej.
4. Dodatkowe uposażenie roczne nie przysługuje w przypadku:
  - 1) nieobecności żołnierza zawodowego w służbie przez okres dłuższy niż dwa dni robocze w ciągu roku, która nie została usprawiedliwiona;
  - 2) zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej w przypadkach, o których mowa w art. 111 pkt 6 i 11–14.
5. Dodatkowe uposażenie roczne wypłaca się nie później niż w okresie pierwszych trzech miesięcy roku kalendarzowego następującego po roku, za który przysługuje to uposażenie, przyjmując za podstawę jego obliczenia uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym należne w dniu 31 grudnia roku kalendarzowego, za który uposażenie przysługuje. W przypadku zwolnienia żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej w trakcie roku kalendarzowego podstawę obliczenia dodatkowego uposażenia rocznego stanowi uposażenie należne żołnierzowi w ostatnim dniu pełnienia służby.
6. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przyznawania dodatkowego uposażenia rocznego. Rozporządzenie powinno w szczególności określać tryb przyznawania i terminy wypłacania dodatkowego uposażenia rocznego.

**Art. 84.**

1. Żołnierzom zawodowym mogą być przyznawane:

- 1) nagrody – w szczególności w związku z przejawianiem inicjatywy w służbie albo wykonywaniem zadań służbowych wymagających szczególnie dużego nakładu pracy, w tym poza określonym czasem służby, w skróconych terminach lub warunkach szczególnie utrudnionych;
  - 2) zapomogi – w przypadku zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci członka rodziny oraz z innych przyczyn powodujących istotne pogorszenie warunków materialnych.
- 1a. W razie zaginięcia żołnierza zawodowego w związku z wykonywaniem zadań służbowych lub śmierci żołnierza zawodowego Minister Obrony Narodowej przyznaje zapomogę małżonkowi, dzieciom pozostającym na utrzymaniu żołnierza zawodowego lub jego rodzicom.
2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, zasady tworzenia i wysokość funduszu na nagrody i zapomogi, z uwzględnieniem jednostek wojskowych, w których tworzy się fundusz, sposobu ustalania środków finansowych przeznaczonych na nagrody i zapomogi, a także sposobu ustalania wielkości środków pozostających w dyspozycji dowódców jednostek wojskowych.
3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przyznawania żołnierzom zawodowym nagród i zapomóg oraz zapomóg w sytuacjach, o których mowa w ust. 1a, uwzględniając okoliczności uzasadniające przyznanie nagrody lub zapomogi i tryb postępowania w tych sprawach.

**nowe brzmienie ust. 3 w art. 85 wchodzi w życie z dn. 4.03.2009 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 26, poz. 157)**

#### **Art. 85.**

1. Żołnierzom zawodowym przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:
  - 1) po dwudziestu latach czynnej służby wojskowej – 75 %,
  - 2) po dwudziestu pięciu latach czynnej służby wojskowej – 100 %,
  - 3) po trzydziestu latach czynnej służby wojskowej – 150 %,
  - 4) po trzydziestu pięciu latach czynnej służby wojskowej – 200 %,
  - 5) po czterdziestu latach czynnej służby wojskowej – 300 %– miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, okresy wliczane do okresu czynnej służby wojskowej, od którego zależy nabycie prawa do nagrody jubileuszowej, oraz tryb jej obliczania i wypłacania, uwzględniając okresy służby, pracy i nauki powodujące nabycie prawa do nagrody jubileuszowej, sposób dokumentowania tych okresów oraz postępowania w przypadku zbiegu prawa do kilku nagród, a także termin wypłacania nagrody.
- [3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do aplikantów, asesorów i sędziów sądów wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, którym gratyfikacje jubileuszowe przysługują w wysokości i na zasadach określonych odpowiednio w przepisach ustawy z dnia*

27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.<sup>15)</sup>) oraz ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.]

**<3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do sędziów sądów wojskowych oraz asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, którym gratyfikacje jubileuszowe przysługują w wysokości i na zasadach określonych odpowiednio w przepisach ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.<sup>16)</sup>) oraz ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.>**

#### **Art. 86.**

1. Żołnierzowi zawodowemu przeniesionemu do pełnienia zawodowej służby wojskowej w innej miejscowości albo skierowanemu do wykonywania zadań służbowych poza stałym miejscem pełnienia służby lub miejscem zamieszkania przysługują należności za przeniesienia i podróże służbowe.
2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz tryb przyznawania należności za przeniesienia i podróże służbowe, z uwzględnieniem sposobu obliczania czasu podróży służbowej oraz rodzaju należności i sposobu ustalania ich wysokości oraz terminów i trybu wypłaty tych należności.

#### **Art. 87.**

1. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje raz w roku prawo do gratyfikacji urlopowej.
2. Przy ustalaniu wysokości gratyfikacji urlopowej uwzględnia się również małżonka, a także dzieci pozostające na utrzymaniu żołnierza zawodowego.
3. Wysokość gratyfikacji urlopowej dla jednej osoby uwzględnianej przy ustalaniu jej wysokości nie może być niższa niż 30 % najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe warunki wypłacania gratyfikacji urlopowej, z uwzględnieniem terminów i trybu jej wypłacania.

<sup>15)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592 oraz z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698.

<sup>16)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57 i Nr 26, poz. 156 i 157.

**Art. 88.**

1. Żołnierzowi zawodowemu, któremu przez okres co najmniej dwóch miesięcy dodatkowo powierzono czasowe pełnienie obowiązków służbowych w trybie określonym w art. 25, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie.
2. Żołnierz zawodowy otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie również za wykonywanie czynności powierzonych, które wykraczają poza zadania wynikające z zajmowanego przez niego stanowiska służbowego.
3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb wypłacania żołnierzom zawodowym dodatkowego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1 i 2, z uwzględnieniem czynności powierzonych wykraczających poza zadania wynikające z zajmowanych przez żołnierzy stanowisk służbowych, które uprawniają do dodatkowego wynagrodzenia, a także stawek oraz terminów jego wypłacania. Określając wysokość dodatkowego wynagrodzenia, rozporządzenie powinno uwzględniać charakter i zakres wykonywanych czynności, pracochłonność i stopień wykorzystania czasu pozasłużbowego niezbędnego przy ich wykonywaniu, a także kwalifikacje i doświadczenie żołnierza zawodowego niezbędne przy wykonywaniu tych czynności.

**Art. 89.**

1. W okresie urlopu, zwolnienia od zajęć służbowych z powodu choroby albo pozostawania w rezerwie kadrowej lub dyspozycji żołnierz zawodowy otrzymuje, z zastrzeżeniem art. 90 ust. 1, uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do żołnierza zawodowego, który został zwolniony ze stanowiska służbowego albo podlega zwolnieniu ze stanowiska służbowego w przypadkach wymienionych w art. 45 ust. 1 i 2 do czasu objęcia obowiązków na stanowisku służbowym, przeniesienia do rezerwy kadrowej lub dyspozycji albo zwolnienia z zawodowej służby wojskowej.

**Art. 90.**

1. Żołnierzowi zawodowemu, któremu udzielono urlopu okolicznościowego w związku ze sprawowaniem opieki nad najbliższym członkiem rodziny, o którym mowa w art. 62 ust. 12, przysługuje 75 % uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych w tym czasie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość, oraz inne należności pieniężne.
2. Należności pieniężne określone w art. 83, art. 85 i 94–98, przysługujące żołnierzowi zawodowemu, o którym mowa w ust. 1, albo członkom jego rodziny, wypłaca się w wysokości ustalonej, z uwzględnieniem pełnej kwoty uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego żołnierzowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym oraz zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość, powstałych w okresie, w którym żołnierz zawodowy otrzymywał uposażenie w wysokości 75 %.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do żołnierza zawodowego, o którym mowa w art. 20 ust. 1a oraz członków jego rodziny.

#### **Art. 91.**

1. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu na studia lub naukę do szkoły wojskowej albo niewojskowej oraz na staż, kurs lub specjalizację w kraju lub za granicą przysługuje uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne na stanowisku służbowym zajmowanym bezpośrednio przed skierowaniem, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość.
2. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu na studia lub naukę do szkoły wojskowej albo niewojskowej oraz na staż, kurs lub specjalizację za granicą przysługuje uposażenie, o którym mowa w ust. 1, oraz mogą być przyznane:
  - 1) stypendium miesięczne na pokrycie kosztów utrzymania za granicą;
  - 2) zwrot kosztów zakwaterowania;
  - 3) jednorazowy zwrot uzasadnionych wydatków rzeczowych związanych z przygotowaniem pracy dyplomowej, doktorskiej lub habilitacyjnej;
  - 4) zwrot kosztów przejazdów i dojazdów;
  - 5) zwrot opłat wizowych.
3. Należności określone w ust. 2 nie przysługują lub podlegają odpowiedniemu obniżeniu, jeżeli państwo przyjmujące żołnierza zawodowego na studia lub naukę do szkoły wojskowej albo niewojskowej oraz na staż, kurs lub specjalizację za granicą pokrywa je w całości lub w części z własnych środków finansowych.
4. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe warunki, tryb i sposób wypłacania należności, o których mowa w ust. 2, z uwzględnieniem sposobu, terminów, miejsca i jednostek wojskowych właściwych w sprawie wypłacania tych należności.

#### **Art. 92.**

1. Żołnierzowi zawodowemu, który został zawieszony w czynnościach służbowych albo tymczasowo aresztowany, zawiesza się od najbliższego terminu płatności połowę ostatnio otrzymanego uposażenia zasadniczego oraz wypłatę dodatków o charakterze stałym, a także wypłatę należności pieniężnych, o których mowa w art. 94 oraz art. 95 pkt 1 i 3.
2. W razie umorzenia postępowania karnego lub dyscyplinarnego albo uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu lub orzeczeniem dyscyplinarnym żołnierz zawodowy otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz zawieszone należności pieniężne, wraz z odsetkami ustawowymi, od dnia, w którym uposażenie lub inna należność pieniężna stały się wymagalne, choćby umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu żołnierza z zawodowej służby wojskowej.

#### **Art. 93.**

1. Żołnierzowi zawodowemu, który samowolnie opuścił miejsce pełnienia zawodowej służby wojskowej lub poza nim pozostaje albo odmawia pełnienia służby

- bądź wykonania obowiązku wynikającego z tej służby, zawiesza się od najbliższego terminu płatności wypłatę uposażenia oraz innych należności pieniężnych. W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną wypłaca się żołnierzowi zawieszony uposażenie i inne należności pieniężne.
2. Za każdy dzień nieusprawiedliwionej nieobecności żołnierz zawodowy traci prawo do 1/30 części miesięcznego uposażenia. Jeżeli żołnierz pobrał już uposażenie za ten czas, odpowiednią kwotę uposażenia potrąca się przy najbliższej jego wypłacie.
  3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie stwierdzenia zawinionej przez żołnierza zawodowego niemożności wykonywania zadań służbowych.

#### **Art. 94.**

1. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej przysługuje, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, odprawa w wysokości:
  - 1) po roku służby – 100 %,
  - 2) po pięciu latach służby – 200 %,
  - 3) po dziesięciu latach służby – 300 %– kwoty uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego w ostatnim dniu pełnienia służby.
2. Wysokość odprawy, o której mowa w ust. 1 pkt 3, ulega zwiększeniu o 20 % uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy rok zawodowej służby wojskowej pełnionej ponad dziesięć lat, nie więcej jednak niż do wysokości 600 %.
3. Do okresu zawodowej służby wojskowej, o którym mowa w ust. 1 i 2, zalicza się okresy pełnienia nieprzerwanej czynnej służby wojskowej, z wyłączeniem okresów zawieszenia w czynnościach służbowych lub tymczasowego aresztowania, chyba że prawomocnym orzeczeniem postępowanie karne lub dyscyplinarne, będące przyczyną zawieszenia lub aresztowania, zostało umorzone bądź żołnierz został uniewinniony na podstawie prawomocnego wyroku lub orzeczenia o uniewinnieniu w postępowaniu dyscyplinarnym.
4. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej wskutek upływu terminu wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez właściwy organ lub niewyznaczenia na stanowisko służbowe w czasie pozostawania w rezerwie kadrowej albo niewyznaczenia na stanowisko służbowe na kolejną kadencję przysługuje odprawa w wysokości, w przypadku zawarcia kontraktu:
  - 1) na pełnienie służby stałej – 600 % uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym;
  - 2) na pełnienie służby terminowej – wynikającej z ust. 1 i 2, z tym że za dzień zwolnienia z zawodowej służby wojskowej przyjmuje się ostatni dzień okresu, na jaki zawarto kontrakt.
5. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej na podstawie art. 111 pkt 1, 6, 15 i 16 albo wskutek wypowiedzenia przez żołnierza stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej w czasie trwania kontraktu na pełnienie służby terminowej lub kontraktu na pełnienie służby stałej, jeżeli pełnił zawo-

dową służbę wojskową przez okres krótszy niż dziesięć lat – przysługuje 50 % kwoty odprawy, o której mowa w ust. 1 i 2.

6. Odprawa nie przysługuje żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej na podstawie art. 111 pkt 11–14.

#### **Art. 95.**

Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej, niezależnie od odprawy, o której mowa w art. 94, przysługują następujące należności pieniężne:

- 1) przez okres jednego roku po zwolnieniu ze służby wypłacane co miesiąc świadczenie pieniężne w wysokości kwoty uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego w ostatnim dniu pełnienia służby;
- 2) ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, w tym za dodatkowy urlop wypoczynkowy, niewykorzystany w roku zwolnienia ze służby oraz za lata poprzednie, nie więcej jednak niż za trzy lata;
- 3) dodatkowe uposażenie roczne za rok, w którym nastąpiło zwolnienie ze służby;
- 4) zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany w roku zwolnienia ze służby przejazd na koszt wojska;
- 5) gratyfikacja urlopową niewykorzystaną w roku zwolnienia ze służby;
- 6) zwrot kosztów jednorazowego przejazdu żołnierza i członków jego rodziny oraz zwrot kosztów przewozu urzędnika domowego do obranego przez żołnierza miejsca zamieszkania w kraju – w wysokości i na zasadach określonych jak dla żołnierzy zawodowych przeniesionych do pełnienia służby w innej miejscowości.

#### **Art. 96.**

1. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 95 pkt 1, przysługuje żołnierzowi, z zastrzeżeniem ust. 2–4, który pełnił nieprzerwanie zawodową służbę wojskową przez okres co najmniej piętnastu lat. Przepis art. 94 ust. 3 stosuje się odpowiednio.
2. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 95 pkt 1, przysługuje również żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej, który pełnił zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, a nie spełnia warunku określonego w ust. 1, o ile żołnierz ten został zwolniony wskutek:
  - 1) upływu terminu wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez właściwy organ;
  - 2) orzeczenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do pełnienia zawodowej służby wojskowej, w razie gdy utrata tej zdolności została spowodowana wypadkiem pozostającym w związku z pełnieniem służby lub chorobą powstałą w związku ze szczególnymi warunkami służby;
  - 3) niewyznaczenia na stanowisko służbowe w czasie pozostawania w rezerwie kadrowej;
  - 4) niewyznaczenia na stanowisko służbowe na kolejną kadencję.

3. W razie zbiegu uprawnień do świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 95 pkt 1, i świadczenia emerytalnego żołnierzowi przysługuje, według jego wyboru, tylko jedno z tych świadczeń.
4. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 95 pkt 1, nie przysługuje żołnierzowi w przypadkach, o których mowa w art. 94 ust. 5 i 6.
5. Żołnierz, który posiada uprawnienia do świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 95 pkt 1, może je pobrać jednorazowo z góry za cały należny okres.
6. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 95 pkt 1, wypłaca się żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej w terminach określonych w art. 81 ust. 1, a w przypadku gdy żołnierz wystąpił o wypłatę tego świadczenia, za cały należny okres jednorazowo z góry, nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia zwolnienia żołnierza ze służby.
7. Wypłaty świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 95 pkt 1, zwrotu kosztów jednorazowego przejazdu żołnierza i członków jego rodziny oraz zwrotu kosztów przewozu urządzenia domowego do obranego przez żołnierza miejsca zamieszkania w kraju dokonuje wojskowy organ emerytalny właściwy dla adresu zameldowania żołnierza.
8. Zwrotu kosztów jednorazowego przejazdu żołnierza i członków jego rodziny oraz zwrotu kosztów przewozu urządzenia domowego do obranego przez żołnierza miejsca zamieszkania w kraju dokonuje się w okresie trzech lat od dnia zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej.
9. Wypłaty należności, o których mowa w ust. 7, dokonuje się na pisemny wniosek żołnierza zawodowego, na podstawie decyzji wojskowego organu emerytalnego właściwego dla adresu zameldowania żołnierza.
10. Należności pieniężne, związane ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej, inne niż wymienione w art. 95 pkt 1 i 6, wypłaca się na podstawie decyzji dowódcy, o którym mowa w art. 104.

#### **Art. 97.**

Ekwiwalent pieniężny za jeden dzień niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego wynosi 1/22 części miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego w ostatnim dniu pełnienia zawodowej służby wojskowej.

#### **Art. 98.**

1. W razie śmierci żołnierza zawodowego przysługuje odprawa pośmiertna w takiej wysokości, w jakiej przysługiwałaby temu żołnierzowi, na podstawie art. 94 ust. 1 i 2, odprawa przy zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej oraz należności pieniężne określone w art. 95 pkt 2–6.
2. Należności pieniężne, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi, a w razie braku małżonka – dzieciom, wnukom, rodzicom lub rodzeństwu, jeżeli w dniu śmierci żołnierza zawodowego spełniali warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej, określone w przepisach ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o za-

opatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66, z późn. zm.<sup>17)</sup>).

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w przypadkach, o których mowa w art. 113 ust. 2 i 3.
4. Podstawę obliczenia należności pieniężnych, o których mowa w ust. 3, stanowi uposażenie należne żołnierzowi zawodowemu na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym przed zaginięciem lub uznaniem za zmarłego, z uwzględnieniem zmian mających wpływ na wysokość uposażenia.

#### **Art. 99.**

1. W razie śmierci żołnierza zawodowego, niezależnie od należności pieniężnych określonych w art. 98, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:
  - 1) pięciokrotności kwoty najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego obowiązującego w dniu śmierci żołnierza – jeżeli koszty pogrzebu poniósł małżonek, dzieci, wnuki, rodzice lub rodzeństwo albo inna osoba, która prowadziła z tym żołnierzem wspólne gospodarstwo domowe;
  - 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, nie wyższych jednak niż kwota określona w pkt 1 – jeżeli koszty pogrzebu poniosła inna osoba.
2. Jeżeli śmierć żołnierza zawodowego nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z zawodową służbą wojskową, koszty jego pogrzebu pokrywa się z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.
3. W razie pokrycia kosztów pogrzebu żołnierza zawodowego z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej, osobom wymienionym w ust. 1 pkt 1 przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości 50 %.

#### **Art. 100.**

1. W razie śmierci członka rodziny żołnierza zawodowego osobie, która pokryła koszty pogrzebu, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:
  - 1) trzykrotności kwoty najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego obowiązującego w dniu śmierci członka rodziny żołnierza – jeżeli koszty pogrzebu pokrył żołnierz zawodowy;
  - 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, nie wyższych jednak niż kwota określona w pkt 1 – jeżeli koszty pogrzebu pokryła inna osoba.
2. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1, przysługuje w związku z pokryciem kosztów pogrzebu następujących członków rodziny żołnierza zawodowego:
  - 1) małżonka albo byłego małżonka żołnierza, wobec którego w dniu śmierci żołnierz był obowiązany do świadczeń alimentacyjnych;
  - 2) dziecka własnego żołnierza, dziecka jego małżonka, dziecka przysposobionego i przyjętego na wychowanie, w tym w ramach rodziny zastępczej, albo

---

<sup>17)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1264 i Nr 191, poz. 1954, z 2005 r. Nr 10, poz. 65 i Nr 130, poz. 1085, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 oraz z 2007 r. Nr 82, poz. 559.

innego dziecka, którego opiekunem prawnym został ustanowiony żołnierz lub jego małżonek;

3) rodziców i byłych prawnych opiekunów żołnierza albo jego małżonka.

3. Jeżeli w związku ze śmiercią członka rodziny żołnierza zawodowego przysługuje również zasiłek pogrzebowy na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym lub innych przepisów szczególnych, żołnierzowi lub innej osobie, o której mowa w ust. 1, wypłaca się tylko wyrównanie zasiłku w wysokości różnicy między zasiłkiem pogrzebowym a zasiłkiem przysługującym z innego tytułu.

#### **Art. 101.**

Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania uprawnień do zasiłków pogrzebowych, o których mowa w art. 99 i 100, a także warunki i tryb pokrywania kosztów pogrzebu żołnierza zawodowego z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej, z uwzględnieniem dokumentów wymaganych przy wypłacie zasiłku.

#### **Art. 102.**

1. Żołnierzowi zawodowemu wyznaczonemu do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługuje uposażenie zasadnicze ustalone z uwzględnieniem grupy uposażenia określonej dla stanowiska służbowego, na jakie został wyznaczony do pełnienia służby poza granicami państwa.
2. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługuje uposażenie zasadnicze ustalone z uwzględnieniem grupy uposażenia według stanowiska służbowego zajmowanego przed skierowaniem.
3. Żołnierzowi zawodowemu, o którym mowa w ust. 1 i 2, w czasie wykonywania obowiązków służbowych poza granicami państwa przysługuje należność zagraniczna oraz mogą być przyznane inne należności pieniężne, odpowiednio do warunków pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa.
4. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i szczegółowe warunki przyznawania i wypłaty należności zagranicznej oraz innych należności pieniężnych przysługujących żołnierzom zawodowym wyznaczonym albo skierowanym do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa, ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju, wysokości i trybu przyznawania tych świadczeń.

#### **Art. 103.**

1. Z uposażenia żołnierza zawodowego mogą być dokonywane potrącenia w granicach i na zasadach określonych w przepisach o wynagrodzeniu za pracę, z zastrzeżeniem ust. 2–4.
2. Przez uposażenie, o którym mowa w ust. 1, należy rozumieć uposażenie wymienione w art. 72 ust. 1, dodatkowe uposażenie roczne, o którym mowa w art. 83, dodatkowe wynagrodzenie, o którym mowa w art. 88, odprawę z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, o której mowa w art. 94, i należności pieniężne wymienione w art. 95 pkt 1 i 2.

- 2a. Z uposażenia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się potrąceń na podstawie prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary pieniężnej, wydanego w postępowaniu dyscyplinarnym.
3. Odprawa z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, o której mowa w art. 94, podlega egzekucji wyłącznie na zaspokojenie zaległych świadczeń alimentacyjnych, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z ust. 1.
4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do zaliczek pobranych przez żołnierza zawodowego do rozliczenia, które potrąca się z uposażenia, i innych należności, o których mowa w art. 73, w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń dokonywanych z innych tytułów.

#### **Art. 104.**

1. Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, organami właściwymi w sprawach określonych w przepisach niniejszego rozdziału są dowódcy jednostek wojskowych zajmujący stanowiska służbowe dowódcy batalionu lub równorzędne, o których mowa w ust. 3, albo wyższe – w stosunku do wszystkich żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w podległej jednostce wojskowej, z wyjątkiem tego dowódcy i jego zastępcy.
2. W stosunku do dowódców jednostek wojskowych i ich zastępców oraz żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w jednostkach wojskowych, których dowódcy zajmują stanowisko niższe niż określone w ust. 1, właściwymi organami są bezpośredni przełożeni dowódców tych jednostek.
3. Stanowiskami służbowymi równorzędnymi stanowisku dowódcy batalionu są stanowiska:
  - 1) dowódcy dywizjonu lub eskadry;
  - 2) dowódcy okrętu II rangi;
  - 3) inne stanowiska dowódców jednostek wojskowych, jeżeli stanowiska te zostały zaszeregowane do stopnia etatowego co najmniej majora (komandora podporucznika).

### **Rozdział 6**

#### **Publiczna działalność żołnierzy zawodowych**

#### **Art. 105.**

Żołnierzowi zawodowemu przysługują prawa obywatelskie do udziału w życiu publicznym, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawach.

#### **Art. 106.**

1. W czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej żołnierzowi zawodowemu nie wolno:
  - 1) być członkiem partii politycznej ani stowarzyszenia, organizacji lub ruchu obywatelskiego, stawiających sobie cele polityczne;
  - 2) brać udziału w zgromadzeniach o charakterze politycznym;

- 3) prowadzić działalności politycznej.
2. Zastrzeżenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy zgromadzeń związanych z wyborami władz państwowych i samorządowych. Żołnierzom zawodowym uczestniczącym w takich zgromadzeniach nie wolno nosić umundurowania oraz odznak i oznak wojskowych.
3. Z dniem rozpoczęcia pełnienia zawodowej służby wojskowej ustaje dotychczasowe członkostwo żołnierza zawodowego w partii politycznej, stowarzyszeniu, organizacji lub ruchu obywatelskim, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

#### **Art. 107.**

1. Żołnierz zawodowy pisemnie informuje dowódcę jednostki wojskowej, w której zajmuje stanowisko służbowe, o swojej przynależności do stowarzyszenia i innej organizacji krajowej.
2. Przynależność żołnierza zawodowego do stowarzyszenia i innej organizacji zagranicznej lub międzynarodowej wymaga zezwolenia Ministra Obrony Narodowej.
3. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 2, może być przez Ministra Obrony Narodowej zawieszane lub cofnięte, jeżeli wymagają tego względy ochrony tajemnicy państwowej lub służbowej oraz potrzeby Sił Zbrojnych.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2 i 3, z uwzględnieniem danych, jakie powinien zawierać wniosek żołnierza zawodowego.

#### **Art. 108.**

1. Żołnierzom zawodowym nie wolno tworzyć i zrzeszać się w związkach zawodowych.
2. Z dniem rozpoczęcia pełnienia zawodowej służby wojskowej ustaje dotychczasowe członkostwo żołnierza zawodowego w związku zawodowym.
3. W jednostkach wojskowych żołnierze zawodowi mogą tworzyć organy przedstawicielskie poszczególnych korpusów kadry zawodowej Sił Zbrojnych.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki organizacji, funkcjonowania i tryb wyboru oraz okresy kadencji, zadania i uprawnienia organów przedstawicielskich żołnierzy zawodowych, a także formy ich współpracy z dowódcami jednostek wojskowych, z uwzględnieniem doradczego charakteru tych organów.

#### **Art. 108a.**

Zasady etyki oraz honoru i godności żołnierzy zawodowych określa Kodeks Honorowy Żołnierza Zawodowego Sił Zbrojnych, opracowany i przyjęty przez organy przedstawicielskie żołnierzy zawodowych.

#### **Art. 109.**

1. Żołnierz zawodowy może kandydować do Sejmu i Senatu oraz Parlamentu Europejskiego, na kierownicze stanowiska w państwie obsadzone na podstawie wyboru oraz do organów samorządu terytorialnego.

2. Na czas trwania kampanii wyborczej udziela się żołnierzowi zawodowemu urlopu bezpłatnego.

### **Art. 110.**

Ograniczenia określone w niniejszym rozdziale nie naruszają prawa przynależności żołnierzy zawodowych do kościołów i innych związków wyznaniowych mających osobowość prawną.

## **Rozdział 7**

### **Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej**

### **Art. 111.**

Żołnierza zawodowego zwalnia się z zawodowej służby wojskowej wskutek:

- 1) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa;
- 2) wybrania na posła, w tym do Parlamentu Europejskiego, senatora, na kierownicze stanowisko państwowe obsadzane na podstawie wyboru oraz do organów wykonawczych samorządu terytorialnego;
- 3) ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do służby;
- 4) odmowy przyjęcia skierowania do wojskowej komisji lekarskiej lub nieusprawiedliwionego niezgłoszenia się do tej komisji w określonym terminie i miejscu albo niepoddania się badaniom, do których został zobowiązany przez komisję lekarską;
- 5) osiągnięcia wieku sześćdziesięciu lat;
- 6) otrzymania niedostatecznej ogólnej oceny w opinii służbowej;
- 6a) otrzymania w dwóch kolejnych latach oceny niedostatecznej ze sprawdzianu sprawności fizycznej lub nieprzystąpienia w dwóch kolejnych latach do tego sprawdzianu, chyba że został zwolniony z tego sprawdzianu na podstawie art. 50a ust. 3;
- 6b) niezłożenia w nakazanym terminie oświadczenia o stanie majątkowym, po jednorazowym pisemnym upomnieniu;
- 6c) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego;
- 7) odmowy pełnienia służby na równorzędnym lub wyższym stanowisku służbowym;
- 8) upływu czasu określonego w kontrakcie, jeżeli nie nastąpi zawarcie kolejnego kontraktu;
- 9) upływu terminu wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez:
  - a) żołnierza zawodowego,
  - b) właściwy organ;
- 10) niewyznaczenia na stanowisko służbowe w czasie pozostawania w rezerwie kadrowej;

- 11) utraty stopnia wojskowego albo degradacji;
- 12) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej usunięcia z zawodowej służby wojskowej;
- 13) prawomocnego orzeczenia środków karnych pozbawienia praw publicznych, wydalenia z zawodowej służby wojskowej lub zakazu wykonywania zawodu żołnierza zawodowego;
- 14) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) bez warunkowego zawieszenia jej wykonania;
- 15) prawomocnego ukarania przez organ właściwego samorządu zawodowego karą zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej);
- 16) nieobecności w służbie jednorazowo przez okres trzech dni roboczych, która nie została usprawiedliwiona.

#### **Art. 112.**

1. Żołnierza zawodowego można zwolnić z zawodowej służby wojskowej wskutek:
  - 1) skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary;
  - 2) odmowy wydania lub cofnięcia żołnierzowi wymaganego poświadczenia bezpieczeństwa;
  - 3) niewyznaczenia na stanowisko służbowe na kolejną kadencję;
  - 4) otrzymania dostatecznej ogólnej oceny w opinii służbowej;
  - 5) zaistnienia potrzeb Sił Zbrojnych – za pisemną zgodą żołnierza.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, zwolnienie z zawodowej służby wojskowej następuje po sześciu miesiącach od upływu kadencji, w ostatnim dniu miesiąca. Okres ten może być skrócony na pisemny wniosek żołnierza.

#### **Art. 113.**

1. Z dniem śmierci żołnierza zawodowego stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej wygasa.
2. Stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej wygasa również w przypadku, gdy żołnierz zawodowy:
  - 1) został uznany za zmarłego;
  - 2) zaginął.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, żołnierza zawodowego skreśla się z ewidencji decyzją dyrektora departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr wydaną dla celów ewidencyjnych.

#### **Art. 114.**

1. Żołnierz zawodowy może w każdym czasie wypowiedzieć stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej bez podawania przyczyny.
2. Dokonanie wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej przez właściwy organ może nastąpić, gdy jednostka wojskowa, w której żołnierz

- zawodowy pełni zawodową służbę wojskową, uległa rozformowaniu lub zmniejszył się jej stan etatowy w korpusie kadry zawodowej Sił Zbrojnych, w którym żołnierz pełni służbę, albo gdy uległo likwidacji stanowisko służbowe, które żołnierz zajmował, a brak jest możliwości wyznaczenia go na inne stanowisko odpowiadające jego kwalifikacjom zawodowym.
3. Wypowiedzenie stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej przez właściwy organ jest decyzją.
  4. Organem właściwym do wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej, o którym mowa w ust. 3, jest:
    - 1) Minister Obrony Narodowej – w odniesieniu do żołnierzy zawodowych, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1;
    - 2) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr – w odniesieniu do pozostałych żołnierzy zawodowych korpusu oficerów i podoficerów zawodowych;
    - 3) dowódca jednostki wojskowej – w odniesieniu do żołnierzy zawodowych korpusu szeregowych zawodowych.
  5. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej żołnierza zawodowego wskutek dokonanego wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej następuje po upływie sześciu miesięcy od dnia złożenia wypowiedzenia przez żołnierza lub doręczenia wypowiedzenia dokonanego przez organ wojskowy, w ostatnim dniu miesiąca.
  6. Okres wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej, o którym mowa w ust. 5, może być skrócony za pisemną zgodą zwalnianego żołnierza zawodowego i właściwego organu, przy czym kończyć się musi ostatniego dnia miesiąca.

#### **Art. 115.**

1. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej w przypadkach, o których mowa w art. 111 pkt 2, 4, 6–6c, 7, pkt 9 lit. a, pkt 10 i 16 oraz art. 112 ust. 1, następuje decyzją:
  - 1) Ministra Obrony Narodowej – w odniesieniu do żołnierzy zawodowych, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1;
  - 2) dyrektora departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr – w odniesieniu do pozostałych żołnierzy zawodowych korpusu oficerów oraz korpusu podoficerów zawodowych;
  - 3) dowódcy jednostki wojskowej – w odniesieniu do żołnierzy zawodowych korpusu szeregowych zawodowych.
2. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej w przypadkach, o których mowa w art. 111 pkt 1, 3, 5, 8, pkt 9 lit. b i pkt 11–15, następuje z mocy prawa z dniem uprawomocnienia się odpowiedniego orzeczenia lub decyzji albo zaistnienia okoliczności stanowiącej podstawę zwolnienia żołnierza zawodowego ze służby.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2, dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę, stwierdza fakt zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej rozkazem personalnym, wydanym do celów ewidencyjnych.
4. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej w przypadkach niewymienionych w ust. 2 następuje z dniem określonym w decyzji organu, o którym mowa w ust. 1.

**Art. 116.**

1. W razie uchylecia orzeczenia, o którym mowa w art. 111 pkt 11 i 13–15 lub art. 112 ust. 1 pkt 1, albo uchylecia lub stwierdzenia nieważności decyzji o zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej lub wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez organ wojskowy, ulegają uchyleciu skutki tego orzeczenia lub decyzji, jakie wynikły dla żołnierza zawodowego z tego tytułu.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, data zwolnienia z zawodowej służby wojskowej nie ulega zmianie, przy czym uznaje się, że zwolnienie żołnierza zawodowego nastąpiło w drodze wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez właściwy organ.
3. Żołnierzowi zawodowemu, o którym mowa w ust. 1, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie w wysokości sześciokrotności kwoty uposażenia zasadniczego, wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość, a w przypadku gdy stanowisko służbowe, które żołnierz zawodowy zajmował przed zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej, nie istnieje, według stawek na porównywalnym pod względem stopnia etatowego i grupy uposażenia stanowisku służbowym, obowiązujących w dniu uprawomocnienia się orzeczenia lub decyzji wymienionych w ust. 1.

**Art. 117.**

W zakresie zwalniania z zawodowej służby wojskowej żołnierzy zawodowych, których stosunek służbowy lub wykonywanie zawodu jest unormowane w odrębnych przepisach, stosuje się również te przepisy.

**Art. 118.**

Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb zwalniania żołnierzy zawodowych z zawodowej służby wojskowej. Rozporządzenie to powinno przewidywać, że postępowanie związane ze zwolnieniem żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej jest w stosunku do niego jawne.

**Art. 119.**

1. Żołnierz zwolniony z zawodowej służby wojskowej z powodu, o którym mowa w art. 111 pkt 3, 8, pkt 9 lit. b i pkt 10 oraz art. 112 ust. 1 pkt 3–5, ze względu na szczególny charakter wykształcenia, doświadczenia wojskowego i wiedzy specjalistycznej korzysta z pierwszeństwa w zatrudnieniu na stanowiskach związanych z obronnością kraju w administracji publicznej i urzędach organów samorządu terytorialnego.
- 1a. Organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego są obowiązane do współpracy z właściwymi organami wojskowymi w zakresie ewidencjonowania stanowisk związanych z obronnością kraju, w tym stanowisk dotyczących planowania i realizacji pozamilitarnych przygotowań obronnych w państwie.

- 1b. Właściwy organ wojskowy wydaje żołnierzowi, o którym mowa w ust. 1, na jego wniosek zaświadczenie stwierdzające jego predyspozycje do zajmowania stanowiska pracy określonego w ust. 1.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stanowiska pracy związane z obronnością kraju w administracji publicznej. Rozporządzenie powinno uwzględniać stanowiska pracy, na których są wykonywane zadania i czynności, dla których kwalifikacje żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej są szczególnie przydatne.
3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, organy wojskowe właściwe do ewidencjonowania stanowisk związanych z obronnością kraju, wydawania zaświadczeń, o których mowa w ust. 1b, tryb postępowania w tych sprawach oraz wzór zaświadczenia, z uwzględnieniem sposobu prowadzenia ewidencji wojskowej i sprawności postępowania organów wojskowych.

#### **Art. 120.**

1. Były żołnierz zawodowy, o którym mowa w art. 119 ust. 1, w okresie dwóch lat od zwolnienia z zawodowej służby wojskowej może korzystać z pomocy w zakresie przekwalifikowania, doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy, udzielanej przez właściwe organy.
- 1a. Żołnierz zawodowy, który został zwolniony z zawodowej służby wojskowej wskutek ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do pełnienia zawodowej służby wojskowej w następstwie wypadku lub choroby pozostających w związku z pełnieniem służby wojskowej poza granicami państwa, związanej z realizacją celów, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz.U. Nr 162, poz. 1117 oraz z 2004 r. Nr 210, poz. 2135), korzysta z pomocy, o której mowa w ust. 1, bezterminowo.
2. W ramach pomocy, o której mowa w ust. 1, mogą być pokrywane koszty:
  - 1) przekwalifikowania zawodowego lub przyuczenia do zawodu, doradztwa zawodowego albo odbywania praktyk zawodowych;
  - 2) przejazdów z miejsca zamieszkania byłego żołnierza zawodowego do ośrodków szkolenia, w których następuje przekwalifikowanie zawodowe lub przyuczenie do zawodu, albo miejsca odbywania praktyk zawodowych;
  - 3) zakwaterowania w okresie szkolenia lub przyuczenia do zawodu albo odbywania praktyk zawodowych.
3. Pomocą, o której mowa w ust. 1, może być objęty również żołnierz zawodowy przeniesiony do dyspozycji, za zgodą dowódcy jednostki wojskowej, w którego dyspozycji żołnierz ten pozostaje, oraz żołnierz zawodowy w okresie wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez właściwy organ.
- 3a. Z pomocy, o której mowa w ust. 1, mogą bezterminowo korzystać również małżonek oraz dzieci pozostające na utrzymaniu żołnierza zawodowego, który zaginął lub poniósł śmierć, w związku z wykonywaniem zadań służbowych.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb korzystania przez żołnierzy zawodowych i byłych żołnierzy zawodowych, a także małżonków oraz dzieci pozostających na utrzymaniu żołnierzy zawodowych, którzy zaginęli lub ponieśli śmierć, w związku z wykonywaniem

zadań służbowych, z uprawnień, o których mowa w ust. 1-3a, z uwzględnieniem szczególnego traktowania tych żołnierzy, którzy nie nabyli uprawnień do świadczeń emerytalnych lub rentowych.

#### **Art. 121.**

Okres pełnienia zawodowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Były żołnierz zawodowy, który podjął pracę w roku kalendarzowym, w którym nastąpiło jego zwolnienie z zawodowej służby wojskowej, nabywa prawo do urlopu wypoczynkowego w następnym roku kalendarzowym.

#### **Art. 122.**

1. Żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej przenosi się do rezerwy, jeżeli ze względu na wiek podlegają obowiązkowi służby wojskowej i zostali uznani za zdolnych do tej służby. Żołnierze ci mogą posługiwać się posiadany stopniem wojskowym z określeniem „w rezerwie”.
2. Żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej, którzy ze względu na wiek albo stan zdrowia nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej, przenosi się w stan spoczynku. Żołnierze ci mogą posługiwać się posiadany stopniem wojskowym z określeniem „w stanie spoczynku”.

#### **Art. 122a.**

1. Żołnierz zawodowy, który w czasie zawodowej służby wojskowej był obowiązany do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, o którym mowa w art. 58, nie może być, przed upływem trzech lat od dnia zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, zatrudniony albo podejmować pracy zarobkowej na podstawie innego tytułu u przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie produkcji lub obrotu wyrobami, o których mowa w przepisach w sprawie klasyfikacji wyrobów obronnych oraz dostaw, robót budowlanych i usług przeznaczonych na zamówienie jednostek wojskowych oraz podmiotach zależnych od tych przedsiębiorców, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 oraz z 2007 r. Nr 235, poz. 1734) – jeżeli w okresie trzech lat przed dniem zwolnienia z zawodowej służby wojskowej brał udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia, dotyczącym tych wyrobów, dostaw, robót budowlanych i usług lub brał udział w wykonywaniu umowy.
2. Udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia, o którym mowa w ust. 1, obejmuje następujące czynności:
  - 1) podejmowanie decyzji o konieczności zakupu;
  - 2) formułowanie i zatwierdzanie wymagań dotyczących przedmiotu zamówienia;
  - 3) przygotowywanie i zatwierdzanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub innego dokumentu określających przedmiot, warunki i tryb udzielenia zamówienia;

- 4) udział w pracach komisji przetargowej lub zespołu prowadzącego postępowanie o udzielenie zamówienia, a także udział w czynnościach kontroli lub nadzoru nad tymi pracami;
  - 5) udział w negocjacjach, także w przedmiocie dokonywania zmian w umowie, oraz podpisywanie umowy.
3. Wykonywanie umowy, o której mowa w ust. 1, obejmuje dokonywanie odbioru wyrobów, dostaw, robót budowlanych lub wykonanych usług protokołem, w którym potwierdzono, że wyroby, dostawy, roboty budowlane lub usługi spełniają wymagania określone w umowie oraz, że zostały one wykonane zgodnie z przepisami i normami obowiązującymi w danej dziedzinie.
4. Kto zatrudnia byłego żołnierza zawodowego wbrew przepisom ust. 1, podlega karze aresztu albo karze grzywny.

#### **Art. 123.**

1. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej wydaje się niezwłocznie świadectwo służby.
2. Były żołnierz zawodowy może żądać sprostowania świadectwa służby w terminie siedmiu dni od dnia jego doręczenia.
3. W przypadku niewydania w terminie lub wydania niewłaściwego świadectwa służby byłemu żołnierzowi zawodowemu przysługuje odszkodowanie z tytułu poniesionej przez niego w związku z tym szkody w wysokości uposażenia zasadniczego, wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, za czas pozostawania bez pracy z tego powodu, nie dłuższy jednak niż sześć tygodni.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, dane, które należy podać w świadectwie służby, wzór świadectwa służby, a także tryb wydawania i prostowania tych świadectw, uwzględniając w szczególności tryb przyznawania odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej niewydaniem w terminie lub wydaniem niewłaściwego świadectwa służby, a także to, iż wzór powinien odpowiadać stosownym wzorom świadectw pracy i służby dla innych grup zawodowych.

### **Rozdział 8**

#### **Służba wojskowa kandydatów na żołnierzy zawodowych**

#### **Art. 124.**

1. Kandydaci na żołnierzy zawodowych pełnią czynną służbę wojskową jako służbę kandydacką.
2. Stosunek służbowy służby kandydackiej powstaje w drodze powołania, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, po spełnieniu łącznie następujących warunków:
  - 1) wydaniu rozkazu personalnego o powołaniu do służby kandydackiej;
  - 2) podpisaniu kontraktu na pełnienie służby kandydackiej;
  - 3) stawieniu się osoby powołanej, z którą zawarto kontrakt, do pełnienia służby kandydackiej.

3. Rozkaz personalny o powołaniu do służby kandydackiej wydaje, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, komendant szkoły wojskowej.
4. Kontrakt na pełnienie służby kandydackiej z kandydatem do tej służby podpisuje komendant szkoły wojskowej.
5. Stosunek służbowy służby kandydackiej wygasa z mocy prawa, jeżeli żołnierz pełniący służbę kandydacką nie ukończy nauki w szkole wojskowej.
6. Do służby kandydackiej może być powołana osoba niekarana sądownie, posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, odpowiednią zdolność fizyczną i psychiczną do zawodowej służby wojskowej, wiek co najmniej osiemnastu lat i odpowiednie wykształcenie, po złożeniu pisemnego zobowiązania do pełnienia zawodowej służby wojskowej po ukończeniu szkoły wojskowej.
7. Osobę ubiegającą się o powołanie do służby kandydackiej kieruje się do wojskowej komisji lekarskiej w celu ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do zawodowej służby wojskowej.

#### **Art. 124a.**

1. Do służby kandydackiej może być powołana również osoba będąca:
  - 1) cywilnym studentem wojskowej uczelni akademickiej;
  - 2) studentem studiów magisterskich (równorzędnych), która odbyła przeszkolenie wojskowe w czasie studiów na podstawie ustawy, o której mowa w art. 33.
2. Kandydat na żołnierza zawodowego będący studentem studiów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, odbywa w okresie przerw wakacyjnych szkolenie wojskowe oraz pozostaje na zaopatrzeniu logistycznym wybranej uczelni wojskowej.
3. Rozkaz personalny o powołaniu do służby kandydackiej wydaje, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, w przypadku o którym mowa:
  - 1) w ust. 1 pkt 1 – komendant wojskowej uczelni akademickiej;
  - 2) w ust. 1 pkt 2 – dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr.
4. Kontrakt na pełnienie służby kandydackiej podpisuje z osobą, o której mowa:
  - 1) w ust. 1 pkt 1 – komendant wojskowej uczelni akademickiej;
  - 2) w ust. 1 pkt 2 – komendant uczelni wojskowej.

#### **Art. 125.**

1. Osoby powołane do służby kandydackiej stają się żołnierzami w czynnej służbie wojskowej z dniem stawienia się do tej służby, po podpisaniu kontraktu, o którym mowa w art. 124 ust. 4. Przepisy art. 15 i 18 stosuje się odpowiednio.
2. Z dniem rozpoczęcia pełnienia służby kandydackiej żołnierze pełniący służbę kandydacką otrzymują bez szczególnego nadania tytuł:
  - 1) podchorążego, jeżeli kształcą się na oficera zawodowego;
  - 2) elewa, jeżeli kształcą się na podoficera zawodowego.

**Art. 126.**

1. Kandydatów na żołnierzy zawodowych kształci się w szkołach wojskowych.
2. Osoby ubiegające się o przyjęcie do szkół wojskowych składają egzaminy wstępne.
3. Osoby, o których mowa w ust. 2, wnoszą opłaty z tytułu udziału w egzaminach wstępnych.

**Art. 127.**

Szkołami wojskowymi kształcącymi kandydatów na żołnierzy zawodowych są:

- 1) na potrzeby korpusu oficerów zawodowych – wojskowe uczelnie akademickie i uczelnie wojskowe;
- 2) na potrzeby korpusu podoficerów zawodowych – szkoły podoficerskie.

**Art. 128.**

Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia:

- 1) tworzy i znosi szkoły podoficerskie;
- 2) określi szczegółowe warunki i tryb składania egzaminów końcowych w szkołach podoficerskich oraz odbywania praktyk, a także wzór świadectwa stwierdzającego jej ukończenie.

Rozporządzenie powinno w szczególności określać cele i szczegółowe zadania szkół podoficerskich oraz organizację i podstawowe założenia procesu kształcenia w szkołach podoficerskich.

**Art. 129.**

1. Stopniami wojskowymi żołnierzy pełniących służbę kandydacką są stopnie ustanowione w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Osoba powołana do służby kandydackiej otrzymuje bez szczególnego nadania stopień wojskowy szeregowego (marynarza) z dniem rozpoczęcia pełnienia tej służby, o ile nie posiada wyższego stopnia wojskowego. Nadanie wyższych stopni wojskowych następuje w drodze mianowania.

**Art. 130.**

1. Żołnierzom pełniącym służbę kandydacką przysługuje uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia zasadniczego i inne należności pieniężne.
2. W sprawach dotyczących uposażenia i innych należności pieniężnych przysługujących żołnierzom pełniącym służbę kandydacką stosuje się odpowiednio przepisy art. 2 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 2 i 4, art. 3, art. 4, art. 6–10, art. 30 ust. 2, art. 33 i 36, art. 38 ust. 2, art. 39, art. 42 i 43, art. 45 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz art. 45a

ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693, z późn. zm.<sup>18)</sup>).

3. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia zasadniczego dla żołnierzy pełniących służbę kandydacką. Rozporządzenie, określając stawki uposażenia, powinno ustalić je na poziomie nie niższym niż uposażenie żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową.

#### **Art. 131.**

Żołnierze pełniący służbę kandydacką otrzymują umundurowanie, wyekwipowanie i uzbrojenie oraz – w określonych przypadkach – wyżywienie; przepisy art. 66 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

#### **Art. 132.**

Do żołnierzy pełniących służbę kandydacką stosuje się odpowiednio przepisy art. 8, art. 26, 48–51, art. 54–57, art. 59, art. 60b, art. 70 i art. 105-110.

#### **Art. 133.**

Żołnierzom pełniącym służbę kandydacką oraz członkom ich rodzin przysługują szczególne uprawnienia i ulgi przewidziane w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej dla żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową i członków ich rodzin, z wyjątkiem uprawnień do zasiłków przewidzianych w art. 128 ust. 1 i art. 128a oraz należności i opłat przewidzianych w art. 131 ust. 1 pkt 1 tej ustawy.

#### **Art. 134.**

1. Żołnierza pełniącego służbę kandydacką zwalnia się ze służby kandydackiej wskutek:
  - 1) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa;
  - 2) wybrania na posła, w tym do Parlamentu Europejskiego, senatora, na kierownicze stanowisko państwowe obsadzane na podstawie wyboru oraz do organów wykonawczych samorządu terytorialnego;
  - 3) ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do zawodowej służby wojskowej;
  - 4) niespełnienia wymogów określonych w regulaminie studiów lub nauki;
  - 5) utraty stopnia wojskowego albo degradacji;
  - 6) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej usunięcia z czynnej służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego;

---

<sup>18)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 166, poz. 1363 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1609 i Nr 179, poz. 1750, z 2005 r. Nr 122, poz. 1025 oraz z 2007 r. Nr 176, poz. 1242.

- 7) prawomocnego orzeczenia środków karnych pozbawienia praw publicznych lub zakazu wykonywania zawodu żołnierza;
  - 8) skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności lub aresztu wojskowego, w tym również z warunkowym zawieszeniem jej wykonania;
  - 8a) skazania prawomocnym wyrokiem na karę ograniczenia wolności;
  - 9) wniosku żołnierza.
2. Żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką – kobiecie, w razie zajścia w ciążę, na okres ciąży i połogu udziela się urlopu bezpłatnego w wymiarze nie dłuższym niż dwanaście miesięcy.
  3. W przypadku niepodjęcia służby kandydackiej po upływie okresu, o którym mowa w ust. 2, oraz w przypadku ponownego zajścia w ciążę żołnierza pełniącego służbę kandydacką – kobietę zwalnia się ze służby kandydackiej.
  4. Zwolnienie ze służby kandydackiej następuje decyzją komendanta szkoły wojskowej.
  5. W razie zwolnienia ze służby kandydackiej okres tej służby zalicza się żołnierzowi do czasu trwania zasadniczej służby wojskowej, określonej w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

**Art. 135. (uchylony).**

**Art. 136.**

Okres pełnienia służby kandydackiej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem.

**Art. 137.**

1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) szczegółowe warunki i tryb powoływania do służby kandydackiej;
  - 2) szczegółowe warunki i tryb przyjmowania do szkół wojskowych;
  - 3) wysokość opłat z tytułu egzaminów wstępnych dla osób ubiegających się o przyjęcie do szkół wojskowych oraz szczegółowy tryb ich pobierania;
  - 4) warunki i tryb mianowania na stopnie wojskowe żołnierzy pełniących służbę kandydacką;
  - 5) (uchylony);
  - 6) przebieg służby kandydackiej, warunki i tryb opiniowania żołnierzy pełniących służbę kandydacką, ich uprawnienia inne niż określone w ustawie oraz tryb postępowania związany ze zwalnianiem ze służby kandydackiej.
2. Rozporządzenie powinno w szczególności:
  - 1) ustalić, że nabór do służby kandydackiej jest otwarty i konkurencyjny;

- 2) określić tryb ubiegania się o przyjęcie do szkół wojskowych, dokumenty wymagane przy ubieganiu się o przyjęcie do tych szkół oraz zakres i terminy składania egzaminów wstępnych;
- 3) określić, aby opłaty z tytułu egzaminów były porównywalne do opłat ponoszonych przy ubieganiu się do innych szkół publicznych;
- 4) określić, aby warunki mianowania uwzględniały poszczególne okresy nauki, opinie oraz wyniki uzyskiwane w nauce przez żołnierzy pełniących służbę kandydacką;
- 5) (uchylony);
- 6) określić przebieg i czas trwania nauki, z uwzględnieniem praktyk zawodowych i przerw wakacyjnych oraz urlopów z różnych tytułów.

## **Rozdział 9**

### **Służba wojskowa żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny**

#### **Art. 138.**

1. Żołnierzom zawodowym, którzy w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny będą pełnili zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych innych niż te, które zajmują w czasie pokoju, nadaje się przydziały mobilizacyjne na stanowiska przewidziane do objęcia w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny.
2. W przydziale mobilizacyjnym określa się stanowisko służbowe żołnierza zawodowego w jednostce wojskowej na czas wojny.
3. Przydział mobilizacyjny żołnierzowi zawodowemu nadaje się w formie rozkazu personalno-mobilizacyjnego.
4. Rozkaz personalno-mobilizacyjny wydają w czasie pokoju organy, o których mowa w art. 44 ust. 1 i 2.
5. Doręczenie żołnierzowi zawodowemu rozkazu personalno-mobilizacyjnego jest równoznaczne z nadaniem przydziału mobilizacyjnego.
6. Przydziały mobilizacyjne mogą być nadawane również żołnierzom pełniącym służbę kandydacką.
7. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb nadawania oraz unieważniania przydziałów mobilizacyjnych żołnierzom zawodowym i żołnierzom pełniącym służbę kandydacką, z uwzględnieniem w szczególności postępowania przy nadawaniu oraz unieważnianiu przydziałów mobilizacyjnych.

#### **Art. 139.**

Żołnierze zawodowi i żołnierze pełniący służbę kandydacką, którzy w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny pełnią odpowiednio zawodową służbę wojskową albo służbę kandydacką, stają się z mocy prawa żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową w czasie wojny.

**Art. 140.**

1. Żołnierze zawodowi i żołnierze pełniący służbę kandydacką, którym nadano przydziały mobilizacyjne, w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny stawiają się niezwłocznie do pełnienia czynnej służby wojskowej w jednostkach wojskowych, do których nadano im przydziały mobilizacyjne.
2. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy lub żołnierz pełniący służbę kandydacką pełni służbę w czasie pokoju, niezwłocznie kieruje żołnierzem, o którym mowa w ust. 1, zgodnie z posiadanym przez niego przydziałem mobilizacyjnym, a ubycie żołnierza stwierdza w rozkazie dziennym.
3. Objęcie przez żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką stanowiska służbowego określonego w nadanym przydziale mobilizacyjnym stwierdza w rozkazie dziennym dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz objął stanowisko służbowe. Stwierdzenie to jest równoznaczne ze zwolnieniem z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego.

**Art. 141.**

Do żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny stosuje się przepisy ustawy, z wyłączeniem art. 8-18, art. 26, art. 28, art. 29, art. 32, art. 34 ust. 1, art. 35-47, art. 50a, art. 54, art. 56, art. 58, art. 60-65, art. 67-74, art. 76, art. 78 ust. 4 i 5, art. 79, art. 80, art. 81 ust. 2, 4 i 5, art. 82-90, art. 94-101, art. 104, art. 111-123, art. 130 i art. 133-137.

**Art. 142.**

1. Żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową w czasie pokoju na stanowiskach służbowych w instytucjach cywilnych, pełnią w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny nadal tę służbę na tych stanowiskach, jeżeli stanowiska te występują w strukturze organizacyjnej tych jednostek na czas wojny.
2. Żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w czasie pokoju w instytucjach cywilnych na stanowiskach służbowych niewystępujących w strukturze organizacyjnej na czas wojny w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny kierownik instytucji cywilnej niezwłocznie kieruje do dyrektora departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr w celu wyznaczenia do pełnienia służby w określonej jednostce wojskowej.
3. Żołnierze zawodowi w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny mogą być kierowani do pełnienia zawodowej służby wojskowej na odpowiednich stanowiskach służbowych poza Siłami Zbrojnymi.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wyznaczania żołnierzy zawodowych do służby poza Siłami Zbrojnymi w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny, w tym w szczególności jednostki organizacyjne i stanowiska służbowe poza Siłami Zbrojnymi, w których żołnierze mogą pełnić zawodową służbę wojskową, oraz uprawnienia żołnierzy pełniących służbę w tych jednostkach.

**Art. 143.**

1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką wyznacza się w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny na stanowisko służbowe stosownie do potrzeb Sił Zbrojnych, w zależności od kwalifikacji, predyspozycji i opinii służbowej.
2. Organami właściwymi do wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny i zwalniania z tych stanowisk są:
  - 1) Minister Obrony Narodowej – na wszystkie stanowiska służbowe do stopnia etatowego generała (admirała) włącznie oraz których wyznaczenie wynika z postanowień odrębnych ustaw, z wyjątkiem stanowisk służbowych, na które wyznacza i z których zwalnia Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych;
  - 2) Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych – na wszystkie stanowiska służbowe do stopnia etatowego generała (admirała) włącznie w podległych mu jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 3–7;
  - 3) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, dowódca rodzaju Sił Zbrojnych, Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych, Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szef Służby Wywiadu Wojskowego i Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego pułkownika (komandora) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 4–7;
  - 4) dowódca korpusu, dowódca okręgu wojskowego, Dowódca Garnizonu Warszawa i komendant wojskowej uczelni akademickiej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego podpułkownika (komandora porucznika) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 5–7;
  - 5) dowódca dywizji, flotylli i brygady niewchodzącej w skład dywizji oraz komendant uczelni wojskowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego majora (komandora podporucznika) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 6 i 7;
  - 6) dowódca brygady wchodzącej w skład dywizji i dowódca pułku – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 7;
  - 7) pozostali niewymienieni w pkt 2–6 dowódcy jednostek wojskowych – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego starszego chorążego sztabowego (starszego chorążego sztabowego marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych;
  - 8) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego pułkownika (komandora) włącznie w pozostałych niewymienionych w pkt 2–7 jednostkach organizacyjnych.
3. Do przenoszenia żołnierza zawodowego z jednostki wojskowej, w której zajmował stanowisko służbowe, do innej jednostki wojskowej jest uprawniony organ,

któremu podlegają obie te jednostki, przy zachowaniu posiadanych uprawnień do wyznaczania na stanowiska.

4. Jeżeli właściwy organ nie ma możliwości wyznaczenia żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką na stanowisko służbowe, kieruje tego żołnierza do stanu zmiennego pododdziału uzupełnienia kadrowego bezpośredniego przełożonego.
5. Dowódcy jednostek wojskowych wykonujący na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. Nr 162, poz. 1117 oraz z 2004 r. Nr 210, poz. 2135) zadania poza granicami państwa posiadają uprawnienia do wyznaczania żołnierzy zawodowych, o których mowa w ust. 2, na stanowiska służbowe w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny, przysługujące ich bezpośrednim przełożonym.
6. Warunkiem objęcia stanowiska służbowego jest posiadanie lub mianowanie na stopień wojskowy odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska, na jakie żołnierz zawodowy ma być wyznaczony.

#### **Art. 144.**

1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny zwalnia się z zajmowanego stanowiska służbowego:
  - 1) jeżeli nie wywiązuje się z obowiązków służbowych, co potwierdzono w opinii służbowej;
  - 2) jeżeli wojskowa komisja lekarska orzekła jego niezdolność do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku;
  - 3) gdy uległo likwidacji zajmowane przez niego stanowisko.
2. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny można zwolnić z zajmowanego stanowiska służbowego:
  - 1) jeżeli złożył wniosek o zwolnienie z zajmowanego stanowiska;
  - 2) w przypadku uzasadnionym potrzebami Sił Zbrojnych.

#### **Art. 145.**

Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wyznaczania żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką na stanowiska służbowe oraz zwalniania z tych stanowisk w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny, ze szczególnym uwzględnieniem struktury stanowisk, wymogów kwalifikacyjnych i zdrowotnych, opinii oraz wymaganej wiedzy specjalistycznej i ogólnej.

#### **Art. 146.**

1. Mianowanie żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny na wyższy stopień wojskowy, w obrębie korpusu kadry zawodowej Sił Zbrojnych,

odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska służbowego, na jakie został wyznaczony, następuje z dniem objęcia stanowiska służbowego.

2. Mianowanie na wyższy stopień wojskowy następuje:

- 1) w przypadku stopnia wojskowego podporucznika (podporucznika marynarki) – w drodze postanowienia Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych;
- 2) w przypadku stopni wojskowych generałów (admirałów) – w drodze postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych lub Ministra Obrony Narodowej;
- 3) w pozostałych przypadkach – decyzjami organów, o których mowa w art. 143 ust. 2.

3. Dowódca jednostki wojskowej może czasowo powierzyć żołnierzowi zawodowemu lub żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką wykonywanie obowiązków służbowych na stanowisku służbowym zaszeregowanym do stopnia etatowego podporucznika (podporucznika marynarki), gdy posiada on niższy stopień wojskowy.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb mianowania żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką na wyższe stopnie wojskowe w związku z wyznaczeniem na wyższe stanowisko służbowe, ze szczególnym uwzględnieniem maksymalnego uproszczenia procedur dotyczących obiegu dokumentów w tych sprawach.

#### **Art. 147.**

1. W razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny żołnierze zawodowi i żołnierze pełniący służbę kandydacką podlegają opinianiu służbowemu.

2. Opinię służbową sporządza się:

- 1) na zakończenie szkolenia trwającego co najmniej miesiąc;
- 2) w przypadku niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku służbowym;
- 3) na żądanie dowódcy jednostki wojskowej zajmującego stanowisko służbowe nie niższe niż dowódca pułku (równorzędne);
- 4) na zarządzenie szefa organu kadrowego szczebla co najmniej dowódcy rodzaju Sił Zbrojnych;
- 5) w przypadku zwolnienia żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej.

3. Opinię służbową, o której mowa w ust. 1, udostępnia się w przypadku wystąpienia o nią przez sąd, prokuratora, Żandarmerię Wojskową, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego lub Policję.

#### **Art. 148.**

1. Przełożony, który sporządził opinię, zapoznaje niezwłocznie żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką z jej treścią.

2. Żołnierz zawodowy lub żołnierz pełniący służbę kandydacką potwierdza własnoręcznym podpisem zapoznanie się z opinią; w razie odmowy złożenia podpisu zapoznający czyni na opinii adnotację o tej odmowie.
3. Żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką przysługuje prawo wniesienia odwołania od wydanej o nim opinii do wyższego przełożonego, w terminie czternastu dni od dnia zapoznania się z treścią opinii.
4. Wyższy przełożony, do którego wniesiono odwołanie od opinii, rozstrzyga ostatecznie o treści tej opinii przez:
  - 1) utrzymanie jej w mocy;
  - 2) zmianę jej treści w całości lub części.
5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb opiniowania żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką, zapoznawania ich z treścią opinii oraz wnoszenia i rozpatrywania od nich odwołań, z uwzględnieniem poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, w tym przydatności do służby na zajmowanym stanowisku służbowym, cech osobowości żołnierza, w tym szczególnie odporności psychofizycznej na trudy służby, poziomu wykonywania zadań służbowych oraz predyspozycji do zajmowania wyższych stanowisk służbowych.

#### **Art. 149.**

1. W razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką może być udzielony urlop:
  - 1) okolicznościowy – w wymiarze jednorazowo do piętnastu dni kalendarzowych;
  - 2) zdrowotny – w wymiarze określonym przez wojskową komisję lekarską;
  - 3) w drodze wyróżnienia – w wymiarze i na podstawie przepisów o dyscyplinie wojskowej.
2. Urlopu, o którym mowa w ust. 1, udziela dowódca jednostki wojskowej.
3. Żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką udającemu się na urlop przysługuje prawo do bezpłatnego przejazdu do wybranej miejscowości w kraju i z powrotem.
4. Odwołanie żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką z urlopu przez dowódcę jednostki wojskowej może nastąpić w każdym czasie, jeżeli przemawiają za tym ważne względy służbowe.
5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb udzielania oraz odwoływania z urlopów, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem sposobu postępowania w przypadku odwołania z urlopu żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką.

#### **Art. 150.**

W razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką przysługują bezpłatne świadczenia zdrowotne. Koszty tych świadczeń pokrywa się z budżetu państwa.

**Art. 151.**

1. Żołnierz zawodowy i żołnierz pełniący służbę kandydacką otrzymuje w razie ogłoszenia mobilizacji i ogłoszenia stanu wojennego uposażenie zasadnicze według zajmowanego stanowiska służbowego i inne należności, a w czasie wojny również dodatek wojenny.
2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką, inne należności, ich wysokość i warunki przyznawania oraz stawki i warunki przyznawania dodatku wojennego, z uwzględnieniem trybu i terminów ich wypłacania.
3. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 2, powinno określić stawki uposażenia zasadniczego i dodatku wojennego, zróżnicowane w zależności od rangi stanowiska służbowego, zakresu wykonywanych zadań służbowych, ponoszonej odpowiedzialności i wymaganych kwalifikacji, a w przypadku dodatku wojennego uzależnione ponadto od warunków pełnienia służby w czasie wojny. W przypadku innych należności rozporządzenie powinno dostosować rodzaje tych należności i ich wysokość do szczególnych warunków pełnienia służby w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny. Rozporządzenie powinno ustalić uproszczony tryb przyznawania dodatku wojennego i innych należności.

**Art. 152.**

Wymiar czasu służby żołnierzy zawodowych i kandydatów na żołnierzy zawodowych w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny jest określony ich zadaniami służbowymi.

**Art. 153.**

1. Żołnierze zawodowi i żołnierze pełniący służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny pozostają w czynnej służbie wojskowej do dnia zwolnienia ich z tej służby.
2. Zwolnienie żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny z czynnej służby wojskowej następuje w razie:
  - 1) uznania przez wojskową komisję lekarską za trwale niezdolnego do tej służby;
  - 2) osiągnięcia przez żołnierza wieku sześćdziesięciu lat.
3. Zwolnienie żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką z czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny może nastąpić:
  - 1) w razie uznania go przez wojskową komisję lekarską za czasowo niezdolnego do czynnej służby wojskowej;
  - 2) w celu sprawowania opieki nad dziećmi do lat szesnastu, gdy oboje rodzice są żołnierzami lub gdy żołnierz samotnie sprawuje tę opiekę, a nie ma innego członka rodziny, któremu można powierzyć jej sprawowanie.

**Art. 154.**

1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny można zwolnić z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej w przypadku:
  - 1) niewywiązywania się z obowiązków służbowych, potwierdzonego w opinii służbowej;
  - 2) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego;
  - 3) zaistnienia potrzeb Sił Zbrojnych;
  - 4) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej usunięcia z zawodowej służby wojskowej;
  - 5) prawomocnego orzeczenia środków karnych w postaci pozbawienia praw publicznych lub degradacji albo wydalenia z zawodowej służby wojskowej lub zakazu wykonywania zawodu żołnierza zawodowego;
  - 6) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.
2. Żołnierz zawodowy i żołnierz pełniący służbę kandydacką zwolniony w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej pełni nadal czynną służbę wojskową na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

**Art. 155.**

1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny zwalnia się z zawodowej służby wojskowej lub ze służby kandydackiej decyzją wydaną przez organ uprawniony do wyznaczenia na stanowisko służbowe.
2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, doręcza się żołnierzowi zawodowemu lub żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką wraz z opinią służbową.
3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb zwalniania żołnierzy z zawodowej służby wojskowej i służby kandydackiej w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny. Rozporządzenie powinno w szczególności uwzględnić dwuinstancyjny tryb postępowania w tych sprawach, tryb zwalniania żołnierzy z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej, a także tryb przenoszenia do dalszego pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

**Art. 156.**

1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką, który w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny poległ, zmarł lub został uznany za zmarłego albo zaginął, skreśla z ewidencji, o której

- mowa w art. 48 ust. 2, dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zajmował stanowisko służbowe.
2. O skreśleniu z ewidencji, o której mowa w art. 48 ust. 2, lub odnalezieniu się żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką dowódca jednostki wojskowej powiadamia właściwe organy.
  3. Dla żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką, którzy w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny polegli, zmarli lub zostali uznani za zmarłych albo zaginęli, prowadzi się odrębną ewidencję.
  4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, organy prowadzące ewidencję, o której mowa w ust. 3, a także zakres i sposób prowadzenia tej ewidencji, z uwzględnieniem miejsca zgonu lub zaginięcia i okoliczności, w których nastąpiło to zdarzenie.

## **Rozdział 10**

### **Zmiany w przepisach obowiązujących**

**Art. 157–168.** (pominięte)<sup>19)</sup>.

## **Rozdział 11**

### **Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe**

#### **Art. 169.**

Sprawy wszczęte, lecz niezakończone ostateczną decyzją przed dniem 1 lipca 2004 r., prowadzi się nadal według przepisów dotychczasowych.

#### **Art. 170.**

1. Żołnierze zawodowi pełniący w dniu 30 czerwca 2004 r. zawodową służbę wojskową jako:
  - 1) stałą – stają się z mocy prawa żołnierzami zawodowymi pełniącymi służbę na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej;
  - 2) kontraktową – stają się z mocy prawa żołnierzami zawodowymi pełniącymi służbę na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej, nie dłużej jednak niż na okres, na jaki został zawarty dotychczasowy kontrakt.
2. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1, nie przysługuje prawo do zasiłku, o którym mowa w art. 82, z wyjątkiem żołnierzy, którzy na podstawie dotychczasowych przepisów nie otrzymali zasiłku na zagospodarowanie.
3. Żołnierzom zawodowym, o których mowa w ust. 1 pkt 1, organy uprawnione do wyznaczenia na stanowiska służbowe wymienione w art. 44 ust. 1 i 2 doręczą decyzje o wyznaczeniu z dniem 1 lipca 2004 r. na stanowiska służbowe.

---

<sup>19)</sup> Zamieszczone w obwieszczeniu.

4. Żołnierzy zawodowych, w stosunku do których decyzje o wyznaczeniu na stanowiska służbowe stały się ostateczne, uznaje się za żołnierzy, którzy z dniem 1 lipca 2004 r. objęli stanowiska służbowe, na które zostali wyznaczeni.

**Art. 171.** (pominięty).<sup>20)</sup>

**Art. 172.**

1. Żołnierza zawodowego, który w dniu 30 czerwca 2004 r. spełniał określone w dotychczasowych przepisach wymagania do zajmowania stanowiska służbowego o określonym stopniu etatowym, uważa się za spełniającego warunki do wyznaczenia na to samo lub równorzędne stanowisko służbowe.
2. Żołnierza zawodowego posiadającego tytuł oficera dyplomowanego traktuje się jako żołnierza posiadającego tytuł równorzędny tytułowi zawodowemu magistra.
3. Absolwentów wyższych szkół wojskowych, którzy rozpoczęli studia przed dniem 1 lipca 2004 r., w przypadku gdy obowiązujący w tych szkołach program nauczania nie przewidywał uzyskania przez nich tytułu zawodowego magistra (równorzędnego), mianuje się na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) i wyznacza na stanowiska służbowe pomimo niespełniania wymogów w zakresie wykształcenia.
4. Absolwentów Wojskowego Liceum Muzycznego, którzy ukończą to liceum po dniu 1 lipca 2004 r., mianuje się na stopień wojskowy kaprała (mata), z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Absolwenci, o których mowa w ust. 4, którzy posiadają wyższy stopień wojskowy od stopnia kaprała (mata), kończą Wojskowe Liceum Muzyczne w stopniu, jaki posiadają.

**Art. 173.** (pominięty).<sup>21)</sup>

**Art. 174.**

1. Żołnierz zawodowy przeniesiony na podstawie ustawy, o której mowa w art. 189:
  - 1) do rezerwy kadrowej – pozostaje nadal w tej rezerwie, nie dłużej jednak niż do końca okresu, na jaki został do niej przeniesiony;
  - 2) w stan nieczynny – pozostaje nadal w tym stanie, nie dłużej jednak niż do końca okresu, na jaki został do niego przeniesiony;
  - 3) do dyspozycji - pozostaje nadal w dyspozycji, nie dłużej jednak niż do końca okresu, na jaki został do niej przeniesiony, z zastrzeżeniem ust. 3.
2. Żołnierzy zawodowych, o których mowa w ust. 1, jeżeli nie zostali wyznaczeni na stanowiska służbowe po upływie odpowiedniego okresu, o którym mowa w ust. 1, zwalnia się z zawodowej służby wojskowej z dniem upływu tego okresu.

---

<sup>20)</sup> Zamieszczony w obwieszczeniu.

<sup>21)</sup> Zamieszczony w obwieszczeniu.

3. Jeżeli żołnierz zawodowy pozostaje w dyspozycji, o której mowa w ust. 1 pkt 3, dłużej niż dwanaście miesięcy, jego zwolnienie z zawodowej służby wojskowej następuje z mocy prawa z dniem 31 lipca 2004 r.

#### **Art. 175.**

1. Przepisu art. 31 nie stosuje się do żołnierza zawodowego pełniącego w dniu 1 lipca 2004 r. zawodową służbę wojskową, posiadającego niższy stopień wojskowy od stopnia etatowego stanowiska służbowego, które zajmuje.
2. Żołnierz zawodowy, o którym mowa w ust. 1, będący oficerem – w terminie do dnia 31 grudnia 2007 r., a będący podoficerem – w terminie do dnia 31 grudnia 2010 r. może być:
  - 1) mianowany do stopnia wojskowego odpowiadającego stopniowi etatowemu zajmowanego stanowiska służbowego, z zastrzeżeniem ust. 3;
  - 2) wyznaczony, za jego zgodą, na stanowisko o stopniu etatowym odpowiadającym posiadanemu przez żołnierza stopniowi wojskowemu.
3. W przypadku, gdy różnica między posiadanym przez żołnierza zawodowego stopniem wojskowym a stopniem etatowym stanowiska służbowego, które zajmuje, jest większa niż jeden stopień, wówczas mianowanie żołnierza zawodowego może następować nie częściej niż raz w roku, pod warunkiem posiadania przez niego pozytywnej opinii specjalnej wydanej na tę okoliczność.
4. (uchylony).

#### **Art. 176.**

1. Żołnierz zawodowy będący oficerem – w terminie do dnia 31 grudnia 2007 r., a będący podoficerem – w terminie do dnia 31 grudnia 2010 r. może być:
  - 1) wyznaczony na stanowisko służbowe o stopniu etatowym odpowiadającym posiadanemu przez niego stopniowi wojskowemu;
  - 2) wyznaczony na inne stanowisko służbowe o stopniu etatowym równym lub wyższym od zajmowanego dotychczas stanowiska służbowego;
  - 3) z uwagi na potrzeby Sił Zbrojnych podoficer zawodowy wyznaczony za jego pisemną zgodą, na stanowisko służbowe zaszeregowany do niższego stopnia etatowego niż posiadany przez niego stopień wojskowy.
2. Po upływie okresów wymienionych w ust. 1 żołnierz zawodowy może nadal pełnić zawodową służbę wojskową na dotychczas zajmowanym stanowisku służbowym, po wyrażeniu na piśmie zgody na pełnienie służby na stanowisku służbowym zaszeregowanym do niższego niż posiadany przez tego żołnierza stopień wojskowy.

#### **Art. 177.**

1. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową w dniu 1 lipca 2004 r., którego stanowisko służbowe zostało zaszeregowane do stanowiska służbowego w korpusie szeregowych zawodowych, może pełnić służbę, po złożeniu pisemnej zgody, na zmienionym stanowisku, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2010 r.

2. Do żołnierzy, o których mowa w ust. 1, przepisy art. 176 stosuje się odpowiednio.

#### **Art. 178.**

1. Żołnierze zawodowi, którzy nie zostali wyznaczeni z dniem 1 lipca 2004 r. na stanowiska służbowe, do czasu objęcia stanowiska służbowego, oraz żołnierze pozostający w tym dniu w dyspozycji właściwego organu, w rezerwie kadrowej i w stanie nieczynnym z prawem do uposażenia, otrzymują od tego dnia uposażenie zasadnicze, wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne za miesiąc czerwiec 2004 r., zwaloryzowane średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej ustalonym w ustawie budżetowej na dany rok.
2. Żołnierzom zawodowym, którzy od dnia 1 lipca 2004 r. po raz pierwszy objęli stanowiska służbowe na zasadach określonych w niniejszej ustawie, których uposażenie zasadnicze, wraz z dodatkami o charakterze stałym, za miesiąc lipiec 2004 r., ustalone według zasad określonych w niniejszej ustawie, będzie niższe od uposażenia otrzymanego za miesiąc czerwiec 2004 r., zwaloryzowanego wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej ustalonym w ustawie budżetowej na 2004 r., do czasu uzyskania wyższego uposażenia na tym stanowisku wypłaca się dodatek wyrównawczy w wysokości różnicy między porównywanymi uposażeniami.

#### **Art. 179.**

1. Żołnierzom zawodowym posiadającym stopnie wojskowe starszego plutonowego (starszego bosmanmata), sierżanta sztabowego (bosmana sztabowego), starszego sierżanta sztabowego (starszego bosmana sztabowego), młodszego chorążego sztabowego (młodszego chorążego sztabowego marynarki) i chorążego sztabowego (chorążego sztabowego marynarki), jeżeli nie zostali mianowani na wyższy stopień wojskowy, zachowuje się posiadane stopnie dożywotnio.
2. Przepisy art. 176 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 stosuje się odpowiednio.

#### **Art. 180.**

1. Żołnierze rezerwy wchodzący w skład korpusu chorążych z mocy prawa wchodzi w skład korpusu podoficerów. Z dniem 1 lipca 2004 r. chorążych rezerwy można wyznaczać na stanowiska służbowe przewidziane w etatach jednostek wojskowych dla podoficerów, a w przypadkach uzasadnionych potrzebami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na stanowiska przewidziane dla oficerów młodszych.
2. Żołnierzom rezerwy posiadającym stopnie wojskowe starszego plutonowego (starszego bosmanmata), sierżanta sztabowego (bosmana sztabowego), starszego sierżanta sztabowego (starszego bosmana sztabowego), młodszego chorążego sztabowego (młodszego chorążego sztabowego marynarki) i chorążego sztabowego (chorążego sztabowego marynarki), jeżeli nie zostali mianowani na wyższy stopień wojskowy, zachowuje się posiadane stopnie dożywotnio.
3. W przypadku powołania żołnierzy rezerwy, o których mowa w ust. 2, do czynnej służby wojskowej występują oni w oznaczeniu następującego stopnia wojsko-

wego i są traktowani jak żołnierze posiadający taki stopień w zakresie wszelkich uprawnień i obowiązków:

- 1) starszy plutonowy (starszy bosmanmat) – plutonowego (bosmanmata);
- 2) sierżant sztabowy (bosman sztabowy) i starszy sierżant sztabowy (starszy bosman sztabowy) – starszego sierżanta (starszego bosmana);
- 3) młodszy chorąży sztabowy (młodszy chorąży sztabowy marynarki) i chorąży sztabowy (chorąży sztabowy marynarki) – starszego chorążego (starszego chorążego marynarki).

#### **Art. 181.**

Żołnierze zawodowi, którzy w dniu 30 czerwca 2004 r. korzystali z uprawnień do dodatkowej powierzchni mieszkalnej osobnej kwatery stałej z tytułu zajmowanego stanowiska służbowego lub posiadanego stopnia wojskowego, zachowują prawo do tej powierzchni i innych świadczeń przysługujących z tego tytułu bezterminowo.

#### **Art. 182.**

1. Żołnierza odbywającego na podstawie ustawy, o której mowa w art. 158, zasadniczą służbę wojskową lub nadterminową zasadniczą służbę wojskową można wyznaczyć na stanowisko przewidziane dla szeregowych zawodowych.
2. Wyznaczenie, o którym mowa w ust. 1, nie wiąże się z mianowaniem na stopień wojskowy starszego szeregowego (starszego marynarza) oraz z nabyciem prawa do uposażenia żołnierza zawodowego.

#### **Art. 183. (pominięty).<sup>22)</sup>**

#### **Art. 184.**

Do zawodowej służby wojskowej w okresie do dnia 31 grudnia 2010 r. może być powołany w korpusie:

- 1) oficerów zawodowych – żołnierz rezerwy posiadający tytuł zawodowy magistra (równorzędny), który odbył szkolenie wojskowe i zdał egzamin na oficera, jeżeli posiada kwalifikacje przydatne w korpusie oficerów zawodowych, po mianowaniu na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki);
- 2) podoficerów zawodowych – podoficer nadterminowej zasadniczej służby wojskowej posiadający świadectwo dojrzałości, jeżeli posiada kwalifikacje przydatne w korpusie podoficerów zawodowych;
- 3) szeregowych zawodowych – osoba, która ukończyła co najmniej zasadniczą szkołę zawodową, jeżeli posiada kwalifikacje przydatne w korpusie szeregowych zawodowych.

---

<sup>22)</sup> Zamieszczony w obwieszczeniu.

**Art. 185.** (pominięty).<sup>23)</sup>**Art. 186.**

Dla celów ustalania przeciętnego uposażenia, o którym mowa w art. 71 ust. 2, przyjmuje się również uposażenie żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową.

**Art. 187.**

W razie uchylecia prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, wymierzonej przed dniem 1 lipca 2004 r., ukaranemu żołnierzowi wypłaca się utraconą wskutek kary dyscyplinarnej część uposażenia należnego na wyższym stanowisku, według stawek obowiązujących w dniu uprawomocnienia się orzeczenia, wraz z odsetkami ustawowymi.

**Art. 188.** (pominięty).<sup>24)</sup>**Art. 189.**

Traci moc ustawa z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55, Nr 28, poz. 153, Nr 106, poz. 678, Nr 107, poz. 688, Nr 117, poz. 753, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 162, poz. 1117, z 1999 r. Nr 1, poz. 7, z 2001 r. Nr 85, poz. 925 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 141, poz. 1184, Nr 200, poz. 1687 i Nr 240, poz. 2052 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391).

**Art. 190.**

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2004 r., z wyjątkiem art. 4 ust. 4–6, art. 78 ust. 4, art. 170 ust. 3, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

<sup>23)</sup> Zamieszczony w obwieszczeniu.

<sup>24)</sup> Zamieszczony w obwieszczeniu.